

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет здоров'я людини
кафедра психології та соціології

Носко В.Ю.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
**ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З РІЗНИМ СТАВЛЕННЯМ ДО
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

2023

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет Здоров'я людини
Кафедра Психології та соціології

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи

рівень вищої освіти другий (магістерський)
спеціальність 053 Психологія. Освітня програма «Психологія»

на тему «Формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів
вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання»

Виконала: здобувачка вищої освіти групи ПС-22дм

Носко В.Ю.

Керівник: професорка кафедри психології
та соціології, д. психол. н., проф.

Лосієвська О. Г.

Рецензент: д. психол.н., доцент, завідувач
кафедри психології та соціальної роботи
Академії праці, соціальних відносин і туризму

Бегеза Л. Є.

Нормо-контроль: професорка кафедри
психології та соціології,
д. психол. н., проф.

Лосієвська О. Г.

Завідувачка кафедри:
д. психол. н., проф.

Бохонкова Ю. О.

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет здоров'я людини

Кафедра Психології та соціології

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

спеціальність 053 Психологія. Освітня програма «Психологія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Завідувачка кафедри психології
та соціології д. психол. н.,
проф. Бохонкова Ю. О.**

«21» вересня 2023 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧЦІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Носко Вікторії Юріївни

1. Тема роботи: «Формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання».

Керівник роботи: Лосієвська О. Г., д. психол. н., проф., професорка кафедри психології та соціології СНУ ім. В. Даля, затверджений наказом по університету від 21.09.2023 р. № 37/15.17.

2. Строк подання здобувачем роботи: 04.12.2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: *обсяг роботи – 101 сторінок (1,5 інтервал, 14 шрифт з дотриманням відповідного формату), список використаної літератури оформлюється згідно з бібліографічними нормами.*

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): *проаналізувати наукові джерела з зазначеної тематики; підібрати діагностичний інструментарій згідно проблеми дослідження; на основі проведеного констатувального експерименту розробити й апробувати програму соціально-психологічного тренінгу. Провести формувальний експеримент і порівняти результати констатувального і формувального експериментів. Ефективність проведеного експерименту оцінити за допомогою математичних методів оцінки значущості відмінностей середніх величин.*

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслеників): *таблиці, рисунки (діаграми, гістограми, сегментограми).*

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1.	Лосієвська О. Г. – д. психол. н., проф., професорка кафедри психології та соціології СНУ ім. В. Даля	30.10.2023 р.	05.11.2023 р.
2.	Лосієвська О. Г. – д. психол. н., проф., професорка кафедри психології та соціології СНУ ім. В. Даля	06.11.2023 р.	19.11.2023 р.
3.	Лосієвська О. Г. – д. психол. н., проф., професорка кафедри психології та соціології СНУ ім. В. Даля	20.11.2023 р.	04.12.2023 р.

7. Дата видачі завдання: 21 вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів	Примітка
1	Визначення проблеми дослідження та розроблення плану кваліфікаційної роботи.	23.10.2023 р. – 29.10.2023 р.	
2	Аналіз літератури за проблемою. Робота над теоретичною частиною дослідження.	30.10.2023 р. – 05.11.2023 р.	
3	Обробка, графічне оформлення та психологічний аналіз результатів констатувального експерименту	06.11.2023 р. – 19.11.2023 р.	
4	Апробація та опис програми соціально-психологічного тренінгу.	20.11.2023 р. – 24.11.2023 р.	
5	Обробка, графічне оформлення та психологічний аналіз результатів формуального експерименту та оцінка ефективності корекційних заходів за допомогою методів математичної статистики	25.11.2023 р. – 04.12.2023 р.	
6	Представлення роботи на зовнішню рецензію	05.12.2023 р. – 06.12.2023 р.	
8	Перевірка роботи на академічний плагіат	07.12.2023 р. – 09.12.2023 р.	
9	Захист роботи	11-15.12.2023 р.	

Здобувачка вищої освіти:

Носко В.Ю.

Керівник роботи:

д. психол. н., проф.

Лосієвська О. Г

РЕФЕРАТ

Текст – 86 с., рис. – 7, табл. – 11, літератури – 73дж., додатків – 4

В кваліфікаційній роботі представлено теоретично-методологічні основи вивчення формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Розглянуто поняття навчальна мотивація, особливості мотивації навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти, охарактеризовано окремі компоненти мотивації та навчальну діяльність у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Проведено констатувальний експеримент дослідження особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання. Експериментально розглянуто мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

На основі результатів констатувального експерименту розроблено й апробовано програму соціально-психологічного тренінгу, спрямованого на формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання. Оцінено ефективність корекційних заходів за допомогою t-критерію Ст'юдента.

Ключові слова: ГУМАНІСТИЧНИЙ ПІДХІД, ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ, ЗОВНІШНЯ МОТИВАЦІЯ, КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД, МОТИВАЦІЯ, МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ, НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, ПСИХОАНАЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД, СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД.

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 Теоретико-методологічні засади вивчення мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти.....	11
1.1 Теоретичні підходи до визначення мотивації в навчальному процесі.....	11
1.2 Особливості формування мотивації до навчання у вищій освіті.....	16
1.3 Дистанційне навчання як фактор впливу на мотивацію здобувачів вищої освіти.....	18
1.4 Вивчення мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.....	24
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	29
РОЗДІЛ 2 Експериментальне дослідження мотивація до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.....	30
2.1 Мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.....	30
2.2 Дослідження особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.....	36
2.3 Психологічний та статистичний аналіз результатів дослідження.....	44
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	47
РОЗДІЛ 3 Формування мотивації до навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.....	49
3.1 Методологічні засади розробки соціально-психологічного тренінгу.....	49
3.2 Програма соціально-психологічного тренінгу щодо формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти.....	52
3.3 Аналіз результатів та ефективності дослідження.....	63
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	71
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання є актуальним і складним питанням у сучасній освітній сфері. Розвиток інформаційних технологій та зростання популярності дистанційного навчання створюють нові можливості та виклики для вищої освіти. Однак, ставлення здобувачів вищої освіти до цієї форми навчання значно варіюється.

Дистанційне навчання, як і будь-яка інша форма навчання, має свої переваги та недоліки. З одного боку, дистанційне навчання дозволяє здобувачам вищої освіти самостійно організувати свій час і темп навчання, а також отримувати доступ до високоякісних освітніх ресурсів. З іншого боку, дистанційне навчання може бути менш ефективним, ніж традиційне навчання, оскільки здобувачам вищої освіти може бути складніше мотивувати себе до навчання вдома. Ставлення до дистанційного навчання може впливати на мотивацію до навчальної діяльності. Здобувачі вищої освіти, які позитивно ставляться до дистанційного навчання, як правило, мають більш високу мотивацію до навчання, ніж здобувачі вищої освіти, які негативно ставляться до дистанційного навчання.

З появою інформаційних технологій та зростанням можливостей дистанційного навчання, ця форма освіти стала надзвичайно популярною та доступною для багатьох здобувачів вищої освіти. Однак, ставлення здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання значно варіюється і може впливати на їхню активність та успішність у навчанні. Тому, розуміння та вивчення мотиваційних факторів, які впливають на здобувачів вищої освіти, є ключовим завданням для вищих навчальних закладів та педагогічних досліджень.

Особливості мотиваційної сфери та закономірностей її формування у студентському віці надають можливість глибше зрозуміти, які фактори впливають на мотивацію здобувачів вищої освіти та як їхня мотивація може бути підтримана та розвинута (В. Галузяка, В. Клачка, І. Жадан,

І. Зарубінської, К. Кальницької); про особливості мотиваційної сфери та закономірностей її формування у студентському віці надають можливість глибше зрозуміти, які фактори впливають на мотивацію здобувачів вищої освіти та як їхня мотивація може бути підтримана та розвинута (К. Ізард, І. Льюїс, А. Маслоу, М. Савчин); розглядають мотивацію як динамічний процес, натомість інші науковці (Д. Мазоха, Н. Опанасенко, Н. Юдіна) вважають, що мотивація - це сукупність стимулів.

Вивченням особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання в Україні займалися наступні вчені: Т. В. Кудрявцев (вивчала мотивацію до навчання в умовах дистанційного навчання), О. О. Полат (розробила технології дистанційного навчання), В. В. Шевчук (вивчала фактори, що впливають на мотивацію до навчання в умовах дистанційного навчання).

Результати досліджень цих вчених показали, що мотивація до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання має свої особливості. Здобувачі вищої освіти, які позитивно ставляться до дистанційного навчання, як правило, мають більш високу мотивацію до навчання, ніж здобувачі вищої освіти, які негативно ставляться до дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження – мотивація до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти.

Предмет дослідження – формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Метою даного дослідження – теоретично визначити та практично обґрунтувати поняття мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Для досягнення поставленої мети в дослідженні необхідно **вирішити** наступні завдання:

1. Проаналізувати теоретичні підходи до вивчення особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

2. З'ясувати вплив дистанційного навчання на формування мотивації у здобувачів вищої освіти до навчання.

3. Експериментально дослідити особливості формування мотивації до навчальної діяльності з різним ставленням до дистанційного навчання.

4. На основі результатів констатувального експерименту розробити та впровадити програму тренінгу щодо формування мотивації у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

5. Провести аналіз результатів експерименту та оцінити ефективність корекційних заходів.

Теоретико-методологічною основою дослідження є фундаментальні положення про розвиток та формування мотивації (А. Маслоу, Г. Мюррей, Є. І. Головаха, Н. О. Клименко, М. І. Гуткін, В. М. Галузяка та ін.); загально-психологічні та соціально-психологічні ідеї про структуру і розвиток ціннісно-сислової та мотиваційної сфери особистості (О. О. Бодальов, Б. С. Братусь, З. С. Карпенко, Д. О. Леонт'єв, О. М. Леонт'єв, та ін.); теоретико-методичні засади активних форм групової психологічної роботи (Т. Альберт, Л. А. Петровська, К. Роджерс, К. Фопель, Т. С. Яценко та ін.); засади акмеологічного підходу до проблем професійного самовизначення та самореалізації особистості (А. О. Деркач, Є. А. Клімов, Н. В. Кузьміна, Л. Е. Орбан-Лембрик, О. Ю. Панасюк, А. О. Реан та ін.); теоретичні засади вивчення психологічної готовності до професійної діяльності, а також її мотиваційного аспекту (Г. О. Балл, М. І. Дяченко, Л. А. Кандибович, Н. Д. Левітов, В. О. Моляко, Л. Е. Орбан-Лембрик, І. Д. Пасічник, Н. А. Побірченко, М. Л. Смульсон та ін.);

Методи (методики) дослідження:

- теоретичні: аналіз проблеми дослідження на базі вивчення наукової літератури.

- емпіричні: психолого-педагогічний констатувальний та формувальний експеримент, опитування, тестування: методика «Мотивація навчання в вищому навчальному закладі» Т. І. Ільїної, «Методика для діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти» А. О. Реан., В. А. Якунін, методика «Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач» А. О. Реана, методика «вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей» (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косиревим, О. В. Кучерявою).

- методи математичної обробки даних з подальшою їх якісною інтерпретацією та змістовим узагальненням (критерій Т-Ст'юдента).

Наукова новизна результатів дослідження полягає, передусім, у вивченні мотиваційних аспектів саме у контексті дистанційного навчання. Раніше дослідження на цю тему в основному фокусувались на традиційних формах навчання, тоді як дистанційне навчання в останні роки стало дуже актуальним у зв'язку зі зростанням технологічних можливостей та змінами в освітньому середовищі. Таким чином, результати даного дослідження розширюють наше розуміння мотивації здобувачів вищої освіти у сучасному освітньому контексті та надають можливість розробки більш ефективних підходів до навчального процесу в дистанційній формі.

Теоретичне значення дослідження полягає в розширенні та уточненні змістових характеристик понять «мотивація», «дистанційне навчання» та у визначенні особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Практичне значення дослідження. Результати психолого-педагогічного експерименту та програма соціально-психологічного тренінгу щодо формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання може

використовуватися психологами, педагогами, соціологами та іншими фахівцями, які працюють над цією проблемою.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1. Теоретичні підходи до визначення мотивації в навчальному процесі

Питання мотивації до навчального процесу стає все актуальнішим і важливішим в сучасному світі. Швидкий розвиток технологій та зміни в освітніх підходах створюють нові виклики для учнів, вчителів та освітніх інституцій.

Одним з головних аспектів є те, що сучасний світ вимагає навичок та знань, які швидко змінюються. Інновації в галузі технологій, науки та бізнесу ставлять перед нами виклик адаптуватися та навчатися постійно. Тому мотивація до навчання стає ключовим фактором для досягнення успіху в житті [2].

З іншого боку, збільшення доступу до інформації завдяки Інтернету та онлайн-ресурсам дозволяє здобувачам вищої освіти вибирати більше самостійних методів навчання, але вимагає також великої самодисципліни та мотивації [6].

Також варто враховувати індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти, так як їхня мотивація може різнитися. Деякі можуть бути мотивовані здобуттям знань, інші - досягненням кар'єрних цілей, а деякі - особистими інтересами та пасіями. Важливо зрозуміти ці індивідуальні мотиватори та спрямовувати навчальний процес відповідно до них [7].

Отже, в сучасному світі питання мотивації до навчання стає ключовим фактором для досягнення особистого та професійного успіху. Від навчальних інститутів, вчителів, батьків та здобувачів вищої освіти вимагається спільна робота для створення стимулюючого та розвиваючого навчального середовища [17].

Навчальний процес - це систематична та організована послідовність дій і подій, спрямованих на передачу знань, навичок, цінностей та компетенцій від вчителів (або інших навчальних джерел) до учнів або здобувачів вищої освіти. Цей процес включає в себе різноманітні етапи, методи і засоби, спрямовані на здобуття знань та розвиток навичок учнями [33].

Мотивація і навчальний процес справді тісно пов'язані між собою. Мотивація грає важливу роль у визначенні та успішному завершенні навчання, і це стосується як дітей у школі, так і дорослих в університетах та на тренінгах [12].

Особливості впливу мотивації на навчальний процес відображаються в наступних аспектах [12]:

1. Стимулює активність

Мотивовані здобувачі вищої освіти частіше беруть активну участь у навчанні. Вони більше залучаються до уроків, активно беруть участь в дискусіях та завданнях, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

2. Підвищує терпимість до труднощів

Мотивовані здобувачі вищої освіти зазвичай краще впораються з труднощами та викликами, з якими можуть зіткнутися під час навчання. Вони зберігають більшу стійкість та сміливість вдосконалювати свої навички.

3. Покращує здатність до саморегуляції

Мотивація допомагає здобувачам вищої освіти краще планувати свій час, встановлювати та досягати цілей навчання, що сприяє покращенню навчальної продуктивності.

4. Збільшує задоволення від навчання

Мотивовані здобувачі вищої освіти зазвичай відчувають більше задоволення від навчального процесу. Це може позитивно позначитися на їхній мотивації до подальшого навчання та розвитку.

5. Підвищує результативність

Збільшена мотивація може призвести до покращення академічної результативності, оскільки здобувачі вищої освіти більше зосереджуються на навчанні та більше вкладають зусиль у досягнення своїх цілей [8].

Мотивація досягнення – прагнення до поліпшення результатів, бажання не зупинятися на досягнутому, наполегливість в досягненні своїх цілей, прагнення домогтися свого, незважаючи на труднощі [19].

Існує тісний зв'язок між рівнем мотивації досягнення і успіхом у житті. Люди, що володіють високим рівнем мотивації досягнення, шукають можливості, впевнені в успішному результаті, наполягають на успіх, готові брати на себе відповідальність, рішучі в невизначених ситуаціях, виявляють наполегливість у прагненні до мети, отримують задоволення від розв'язання цікавих та складних завдань, які губляться в ситуації змагання, виявляють велику наполегливість при зіткненні з перешкодами [19].

Дослідження мотивації досягнення почали проводитися Д. С. Мак-Клелландом в середині ХХ століття.

Актуальність цих досліджень визначалася соціалізацією суспільства і ціннісними орієнтирами людей з різних соціальних шарів. За Д. С. Мак-Клелланду формування мотивації досягнення безпосередньо залежить від умов та середовища виховання і є побічним продуктом основних соціальних мотивів [23].

Пізніше питаннями мотивації досягнення займалися такі видатні вчені, як Дж. Аткинсон, Н. Фізер, Х. Хекхаузен та ін вони помітили, що у дитини доволіно з'являються ранні форми діяльності досягнення, незалежно від виховного впливу дорослих [29].

Мотивація досягнення - один з різновидів мотивації діяльності, пов'язана з потребами індивіда досягати успіхів і уникати невдач. Дослідження були розпочаті в 50-х рр. ХХ ст. американським ученим Д. С. Мак-Клелландом, (пізніше питаннями мотивації досягнення займалися такі видатні вчені, як Дж. Аткинсон, Н. Фізер, Х. Хекхаузен та ін.) якому вдалося виявити індивідуальні розбіжності в мотивації досягнення за

допомогою тематичного аперцепційного тесту Г. Мюррея. Розвиток мотивації досягнення пояснювався Д. С. Мак-Клелландом і його колегами особливостями соціалізації, ціннісними орієнтаціями у представників тих чи інших соціальних верств населення. Д. С. Мак-Клелланд вважав, що формування мотивації досягнення залежить від сприятливих умов виховання й благополучного середовища відповідно до теорії соціального навчання. Мотивація досягнення є побічним продуктом більш фундаментальних соціальних мотивів [31].

Наступні роботи Дж. Аткінсона, Н. Фізера, Х. Хеккхаузена та інших показали, що тут залишаються поза увагою ранні форми діяльності досягнення, яку діти здійснюють спонтанно і навіть всупереч виховному впливові дорослих. Оскільки визначення мотиву досягнення як «прагнення до підвищеного рівня особистих можливостей» не пояснювало певних особливостей розвитку, були введені конкретні мотиваційні змінні, що встановлюють взаємозв'язок між діяльністю й мотивом досягнення [19].

- 1) особистісні стандарти (оцінка суб'єктивної ймовірності успіху, суб'єктивні труднощі завдання та ін.);
- 2) привабливість самооцінки (привабливість для індивіда особистого успіху чи невдачі в певній діяльності);
- 3) індивідуальне надання переваги типу атрибуції (приписування відповідальності за успіх чи невдачу собі чи обставинам).

Дослідження показали, що основні типи поведінки, спрямовані на досягнення чи уникнення успіху, формуються між 3-м і 13-м роками життя людини як під впливом батьків (особливо вимогливості матері), так і під впливом навколишнього середовища. Мотивація досягнення успіху визначає поведінку і дорослої людини. Вона виражена в ситуаціях досягнення, в яких є стандарти якості, де вирішуються завдання, результат яких оцінюється за цими стандартами, результат може бути успішним або неуспішним, і це залежить тільки від людини, тобто особа розуміє свою відповідальність за те, що виходить. Це стосується всіх ситуацій, пов'язаних із професійною або

навчальною діяльністю: екзамен, навчальні ситуації, ситуації, пов'язані з роботою [18].

У навчальній ситуації у здобувачів вищої освіти навчального закладу спостерігаються дві тенденції:

- 1) здобувач вищої освіти бажає успіху і все для цього робить;
- 2) особа боїться невдачі, боїться бути гіршою за інших, тому і вирішує ситуації.

Як правило, діють обидві тенденції. Мотивація досягнення пов'язана з рівнем домагань. Мотивація досягнення - прагнення людини перевершити досягнений рівень. Вона пов'язана з результатом діяльності й успішності. Людей з високою мотивацією досягнення характеризують наполегливість у досягненні мети, незадоволеність досягнутим, прагненням робити справу краще, ніж раніше, схильність захоплюватися роботою, одержувати задоволення від успіху; потреба вдосконалювати діяльність, незадоволеність від несподівано легкого завдання, готовність співпрацювати з іншими людьми, щоб разом переживати радість успіху. Люди, які помірно і дуже орієнтовані на успіх, віддають перевагу середньому рівню ризику. Ті, хто боїться невдач, обирають низький або, навпаки, дуже високий рівень ризику. Чим вища мотивація досягнення, тобто мотивація людини до успіху, до досягнення мети, тим нижча готовність до ризику [55].

Існує також два типи внутрішньої мотивації: прагнення до успіху або бажання уникнути невдач.

Люди 1 типу: Головний мотив для них - перемогти, Тому вони готові взятися за будь-яку справу, йдуть на ризик. Для них погано - не використувувати свій шанс, прогавити можливість. Але готовність до ризику і бажання перемоги робить їх більш уразливими для помилок, вони рідше продумують все до кінця. Для них погано не виграти — не використувувати свій шанс, прогавити можливість руху вперед.

Люди 2 типу: Головне для них - щоб не програти. Вони прагнуть до безпеки. Іншими словами, головне для них - уникнути невдачі. Вони не

втручаються в авантюри, швидше скажуть «ні» на будь-яку пропозицію, все прораховують заздалегідь. Але працюють вони зазвичай більш ретельніше, акуратніше, краще планують свої дії [13].

Хоча кожної людини турбує як успіх, так і невдача, у більшості людей є домінуюча мотивація. Від цього залежить на що ви більше звертаєте увагу, що цінуєте, яка ваша стратегія, і емоції, коли ви домагаєтеся успіху або зазнаєте невдачі. Це впливає на сильні і слабкі сторони як в особистому, так і в професійному плані. Від цього залежить, як ви керуєте своїми підлеглими, як виховуєте дітей. Домінуюча мотивація впливає на все.

Таким чином, прагнення до успіху змушує домагатися успіху і не упускати можливості, йти вперед, не відступаючи. Бажання уникати невдачі змушує людину мінімізувати втрати. Прагнучи уникати невдач, ми намагаємося захистити своє благополуччя, не робити помилок [13].

Прагнення до успіху наповнює життя позитивом. Коли ми досягаємо того, чого прагнемо, нас охоплюють позитивні емоції. Бажання уникати невдачі веде нас до потреби в захисті. Перебуваючи в безпеці, під захистом, ми відчуваємо стримані емоції спокою: спокій, розслабленість, полегшення, які також приносять задоволення [17].

В принципі кожної людини турбує як успіх, так і відсутність невдач. Однак домінує завжди один тип мотивації. Наприклад, на роботі ми можемо прагнути до успіху, а вдома до відсутності невдач. Знаючи, переважаючий тип мотивації людини, ми можемо більш грамотно вибудувати з ними взаємодію. Наприклад, розуміючи мотиви клієнта, ми точніше донесемо найважливішу для нього інформацію про товар, послугу що збільшить продажі. Щоб правильно взаємодіяти з колегами або підлеглими, треба розуміти їх мотивацію [17].

Існує кілька теоретичних підходів до визначення мотивації в навчальному процесі, кожен з яких пояснює її природу та формування з різних точок зору [5].

1. Психоаналітичний підхід: згідно з цим підходом, мотивація обумовлена внутрішніми конфліктами та підсвідомими прагненнями. Отже, мотивація у навчальному процесі може бути пов'язана з індивідуальною історією та психологічними механізмами, такими як прагнення до досягнення задоволення або уникнення неприємних переживань.

2. Біхевіористський підхід зосереджується на діях і поведінці, що спостерігаються. Він припускає, що мотивація виникає як реакція на зовнішні стимули та заохочення. У контексті навчального процесу студенти можуть бути мотивовані оцінками, нагородами чи визнанням вчителя [65].

3. Гуманістичний підхід: згідно з цим підходом, мотивація пов'язана з реалізацією потенціалу особистості та самореалізацією. Мотивація в навчальному процесі може бути пов'язана з бажанням зростати як особистість, розвивати свої здібності та досягати своїх цілей.

4. Соціокультурний підхід: акцент робиться на соціальному контексті та взаємодії з навколишнім середовищем. Мотивація може формуватися під впливом культурних норм, очікувань із боку батьків, вчителів та однолітків.

5. Когнітивний підхід зосереджується на думках, переконаннях та цінностях, що впливають на мотивацію. Здобувачі вищої освіти можуть бути мотивовані, якщо вони бачать цілісність та зміст у навчальному матеріалі.

6. Саморегуляційний підхід: згідно з цим підходом, мотивація залежить від здатності індивіда керувати своїми діями та прагненнями. Ефективні стратегії саморегуляції можуть допомогти учням підтримувати мотивацію протягом усього навчального процесу.

Ці підходи надають різні інсайти у природу та формування мотивації у навчальному контексті. Насправді мотивація може бути складним змішанням різних факторів, включаючи внутрішні та зовнішні стимули, психологічні особливості особистості та соціокультурне оточення. Розробка ефективних методів мотивації освіти потребує врахування безлічі чинників і підходів [7].

Мотивація - це сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів, які спонукають людину до активності та визначають її спрямованість. У процесі

мотивація одна із найважливіших чинників, які впливають ефективність навчальної діяльності. Високий рівень мотивації сприяє успішному засвоєнню знань, умінь та навичок, а також формуванню позитивного ставлення до навчання [21].

Внутрішня мотивація - мотивація, яка виникає зсередини особистості. Учень має внутрішні цілі, цінності та інтереси, які спонукають його до навчання. Внутрішньо мотивовані здобувачі вищої освіти зазвичай більше зацікавлені та зосереджені на навчанні, оскільки вони бачать в ньому власний смисл і задоволення.

Зовнішня мотивація - мотивація, яка виникає під впливом зовнішніх факторів, таких як винагорода, покарання, соціальне визнання або очікування інших людей. Зовнішньо мотивовані здобувачі вищої освіти можуть навчатися для отримання винагороди чи уникають негативних наслідків, але ця мотивація може бути менш стійкою та менше сприяти глибокому засвоєнню матеріалу[10].

Важливо підкреслити, що і внутрішня, і зовнішня мотивація може бути важливою в різний час і в різних ситуаціях. Наприклад, зовнішня мотивація може бути корисною для досягнення конкретних цілей, а внутрішня мотивація може стимулювати навчання як самостійну діяльність. Успішний навчальний процес часто включає в себе баланс між цими двома видами мотивації.

1.2. Особливості формування мотивації до навчання у вищій освіті

Формування мотивації є складним процесом, який включає в себе численні етапи та впливи, що діють на особистість здобувача вищої освіти. Цей процес відбувається на різних рівнях і може змінюватися в залежності від контексту та індивідуальних особливостей [5].

Українські дослідники поняття "формування мотивації" розглядають його як процес цілеспрямованого впливу на мотиваційну сферу особистості з

метою її розвитку, удосконалення та спрямованості на досягнення певної мети. Формування мотивації - це процес, що оточає мотиваційну сферу особистості з метою розвитку, удосконалення та спрямованості на досягнення певної мети. Цей процес важливий для розвитку мотиваційних позицій особистості і забезпечення позитивного ставлення до діяльності, в якій вона бере участь [1].

Структура навчальної мотивації є складною і включає в себе декілька важливих компонентів, кожен з яких грає свою роль у формуванні і підтримці мотивації здобувачів вищої освіти.

Перший компонент - це цілі і завдання навчальної діяльності. Це те, куди здобувач вищої освіти прагне досягти в процесі навчання. Цілі надають учбовим зусиллям конкретний напрямок і значущість, і вони можуть бути як короткостроковими, так і довгостроковими [54].

Другий компонент - мотиви навчальної діяльності. Це те, що стимулює здобувача вищої освіти до активного заняття навчанням. Мотиви можуть бути різними: від внутрішньої потреби здобувати знання до зовнішніх факторів, таких як отримання винагороди або уникнення покарання.

Третій компонент - оцінки і самооцінка учбової діяльності. Це те, як здобувач вищої освіти оцінює свої досягнення в навчанні. Перевірка власних результатів може бути важливою для підтримки мотивації. Позитивна самооцінка може посилити мотивацію, тоді як негативна самооцінка може зневірити здобувача вищої освіти [44].

Четвертий компонент - емоційно-вольове відношення до учбової діяльності. Це те, як здобувач вищої освіти відноситься до навчання на емоційному рівні і з точки зору волі. Емоційне ставлення може варіювати від зацікавленості та задоволення від навчання до стресу або незадоволення. Воля включає в себе самодисципліну та зусилля, які здобувач вищої освіти вкладає у навчання.

Розуміння цих компонентів може допомогти вчителям і педагогам створити сприятливе навчальне середовище, яке підтримує і розвиває мотивацію здобувачів вищої освіти. Важливо враховувати індивідуальні

особливості кожного здобувача вищої освіти та сприяти їхньому позитивному розвитку всіх аспектів навчальної мотивації [3].

Формування мотивації до навчання у вищій освіті має свої особливості, які пов'язані з віковими, соціальними та психологічними особливостями здобувачів вищої освіти [33].

1. Вікові особливості

Здобувачі вищих навчальних закладів - це молоді люди, які перебувають у періоді дорослішання і становлення особистості. У цей період вони переживають багато змін, пов'язаних із вступом до дорослого життя. Ці зміни можуть негативно позначитися на мотивації до навчання.

2. Соціальні особливості

Здобувачі вищих навчальних закладів є членами суспільства, і їхня мотивація до навчання може бути обумовлена соціальними факторами. Наприклад, здобувачі вищої освіти можуть бути мотивовані до навчання, щоб отримати престижну професію, досягти успіху у кар'єрі, задовольнити вимоги батьків.

3. Психологічні особливості

Здобувачі вищих навчальних закладів мають свої індивідуальні психологічні особливості, які також можуть впливати на мотивацію до навчання. Наприклад, здобувачі вищої освіти можуть бути мотивовані до навчання, якщо вони люблять пізнавати нове, мають інтерес до своєї спеціальності, прагнуть до успіху [7].

Формування мотивації до навчання у вищій освіті вимагає уважного врахування вікових, соціальних і психологічних особливостей здобувачів вищої освіти [6].

1. Розвиток інтересу до навчання

Один із ключових аспектів формування мотивації - це створення цікавого і стимулюючого навчального середовища. У вищій освіті це може означати застосування інноваційних методів викладання, використання інтерактивних занять та практичних завдань. Заохочення здобувачів вищої

освіти досліджувати і вивчати новий матеріал самостійно, за допомогою проектів та досліджень, може сприяти розвитку їхнього інтересу.

2. Формування позитивного ставлення до навчання

Здобувачі вищої освіти повинні переконатися, що навчання - це цінний та задовільний процес. Важливо, щоб вони відчували, що навчання приносить їм користь і задоволення. Для цього викладачі та навчальні програми можуть активно працювати над підвищенням якості освіти, створюючи можливості для розвитку навичок, які здобувачі вищої освіти вважають корисними і цікавими.

3. Розвиток усвідомленої мотивації

Здобувачі вищої освіти повинні розуміти, для чого вони навчаються і чого хочуть досягти в майбутньому. У цьому контексті важливо сприяти саморефлексії і цілеспрямованості. Викладачі можуть сприяти цьому, допомагаючи здобувачам вищої освіти визначити свої кар'єрні цілі та розробити конкретний план дій для досягнення цих цілей. Також, надаючи здобувачам вищої освіти можливість вибирати предмети та проекти, які вони цікавляться, можна зміцнити їхню усвідомлену мотивацію [34].

Формування мотивації до навчання - це багатоаспектний процес, який вимагає спільних зусиль викладачів і здобувачів вищої освіти. Врахування індивідуальних особливостей та створення стимулюючого навчального середовища може допомогти здобувачам вищої освіти бути більш мотивованими та досягати вищих навчальних результатів у вищій освіті [6].

1.3. Дистанційне навчання як фактор впливу на мотивацію здобувачів вищої освіти

Дистанційне навчання, яке відіграє все більшу роль у сучасній освіті, стає важливим фактором, який суттєво впливає на мотивацію здобувачів вищої освіти. Зміна навчального середовища та способу навчання викликає

ряд викликів і можливостей, які обговорюються і досліджуються науковцями та освітніми практиками.

Українські дослідники поняття "дистанційне навчання" розглядають його як форму навчання, яка використовує інформаційно-комунікаційні технології для організації та проведення навчальних занять, виконання завдань, контролю знань та оцінювання результатів навчання [6].

Дистанційне навчання, як описують його видатні педагоги та дослідники, є інноваційною формою освіти, що використовує інформаційні та комунікаційні технології для забезпечення ефективної взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти, а також для організації навчального процесу. За визначеннями О. В. Скрипченко, дистанційне навчання створює можливість здійснювати навчання на віддалі, переборюючи розрив у часі або просторі між викладачем і здобувачем вищої освіти завдяки використанню інформаційно-комунікаційних технологій [24]. Водночас, за словами Т. В. Мілютіна, дистанційне навчання - це система, що надає можливість організації та проведення навчальних занять, виконання завдань, контролю знань та оцінювання результатів навчання, опираючись на сучасні інформаційні засоби [25]..

Дистанційне навчання передбачає розрив у часі або просторі між викладачем і здобувачем вищої освіти, але це не означає, що вони не взаємодіють один з одним. Навпаки, ефективне дистанційне навчання передбачає активну взаємодію між викладачем і здобувачем вищої освіти, а також між здобувачами вищої освіти [6].

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) використовуються в дистанційному навчанні для забезпечення взаємодії між викладачем і здобувачами вищої освіти, а також для організації навчального процесу. ІКТ дозволяють викладачам створювати та надавати навчальні матеріали, проводити заняття, перевіряти завдання та оцінювати результати навчання.

Дистанційне навчання є досить різноманітним та динамічним видом освіти, який має свої переваги і недоліки [34].

Однією з основних переваг є доступність освіти для всіх, незалежно від їхнього місця проживання та робочого графіку. Здобувачі вищої освіти мають можливість вибирати час та місце навчання, що надає їм гнучкість і зручність. Також дистанційна освіта дозволяє індивідуальний підхід до навчання, що сприяє зростанню якості освіти та адаптації до потреб кожного здобувача вищої освіти. Важливим аспектом є і економія коштів, оскільки відсутність необхідності витратити кошти на комунікацію та пересування до навчального закладу робить освіту більш доступною [27].

Проте, дистанційне навчання також супроводжується певними недоліками. Воно вимагає від здобувачів вищої освіти високого рівня самостійності та самодисципліни, оскільки вони не мають постійної фізичної присутності в аудиторії та вчителя, який би контролював процес навчання. Крім того, дистанційне навчання може позбавити здобувачів вищої освіти можливості безпосереднього спілкування з викладачами та однокурсниками, що впливає на соціальний аспект освіти. Також у деяких галузях знань, особливо тих, де практичні навички важливі, дистанційне навчання може бути обмеженим, оскільки не завжди можна надати здобувачам вищої освіти необхідний рівень практичного досвіду. Таким чином, дистанційне навчання має свої плюси та мінуси, і вибір цієї форми освіти залежить від індивідуальних потреб і можливостей здобувача вищої освіти [1].

Вплив дистанційного навчання на мотивацію здобувачів вищої освіти є темою, яка наразі належить до актуальних і дискусійних у галузі освіти. Ця форма навчання, використовуючи інформаційні та комунікаційні технології, надає здобувачам вищої освіти низку можливостей та переваг, однак вона також стикається з викликами, які можуть вплинути на їхню мотивацію [15].

Позитивний вплив дистанційного навчання на мотивацію здобувачів вищої освіти [22]:

1. Доступність освіти для всіх

Дистанційне навчання дозволяє здобувачам вищої освіти, які проживають у віддалених регіонах або мають обмежені можливості, отримати

доступ до якісної освіти. Це може підвищити мотивацію до навчання, оскільки здобувачі вищої освіти відчують, що вони мають можливість досягти своїх освітніх цілей, незалежно від їхніх обставин. С. В. Асєєв зазначає, що «дистанційне навчання є можливістю для всіх, незалежно від місця проживання, матеріального становища та інших обставин. Це дає можливість здобувачам вищої освіти, які не можуть навчатися в традиційному форматі, отримати доступ до якісної освіти» [26].

2. Гнучкість у виборі часу та місця навчання

Дистанційне навчання дозволяє здобувачам вищої освіти самостійно планувати свій навчальний час і місце навчання. Це може підвищити мотивацію до навчання, оскільки здобувачі вищої освіти відчують, що вони мають більше контролю над своїм навчальним процесом.

3. Можливість індивідуального підходу до навчання

Дистанційне навчання дозволяє викладачам надавати здобувачам вищої освіти індивідуальний підхід до навчання. Це може підвищити мотивацію до навчання, оскільки здобувачі вищої освіти відчують, що їхні потреби та інтереси враховуються.

4. Економія коштів на освіту

Дистанційне навчання може бути більш доступним, ніж традиційне навчання. Це може підвищити мотивацію до навчання, оскільки здобувачі вищої освіти можуть заощадити гроші на освіті.

Негативний вплив дистанційного навчання на мотивацію здобувачів вищої освіти:

1. Необхідність самостійності та самодисципліни у навчанні

Дистанційне навчання вимагає від здобувачів вищої освіти більшої самостійності та самодисципліни, ніж традиційне навчання. Це може бути складним для деяких здобувачів вищої освіти, що може призвести до зниження мотивації до навчання.

2. Відсутність безпосереднього спілкування з викладачем та однокурсниками.

Дистанційне навчання не передбачає безпосереднього спілкування з викладачем та однокурсниками. Це може призвести до відчуття ізоляції та зниження мотивації до навчання.

3. Неможливість отримання практичних навичок у деяких галузях знань.

Дистанційне навчання може бути менш ефективним для отримання практичних навичок у деяких галузях знань. Це може призвести до зниження мотивації до навчання, оскільки здобувачі вищої освіти відчувають, що вони не отримують необхідних навичок для майбутньої роботи [26].

Для того, щоб мінімізувати негативний вплив дистанційного навчання на мотивацію здобувачів вищої освіти та підвищити ефективність освітнього процесу, існують різні стратегії та заходи, які можуть бути використані викладачами та навчальними закладами.

Перш за все, важливо забезпечити здобувачам вищої освіти підтримку та допомогу. Викладачі повинні бути доступними для здобувачів вищої освіти і готові надавати консультації та відповіді на їхні запитання. Крім того, навчальні заклади можуть створювати онлайн-форуми та групи підтримки, де здобувачі вищої освіти можуть обговорювати свої питання та ділитися досвідом [1].

Для створення сприятливого середовища для навчання важливо використовувати сучасні технології та розробляти інтерактивні навчальні матеріали. Також важливо забезпечувати регулярний зворотний зв'язок від викладачів, що допоможе здобувачам вищої освіти відчувати підтримку та контроль над процесом навчання.

Отже, дистанційне навчання, як сучасна форма освіти, впливає на мотивацію здобувачів вищої освіти у різний спосіб. Воно може надавати їм гнучкість, доступність та індивідуальний підхід, що позитивно впливає на їхню мотивацію до навчання. Проте воно також стикається з викликами, такими як необхідність самостійності та обмеженість можливостей отримання практичних навичок [3].

Для того, щоб забезпечити позитивний вплив дистанційного навчання на мотивацію здобувачів вищої освіти та мінімізувати його негативний аспект, важливо використовувати відповідні стратегії. Надання підтримки та допомоги, створення сприятливого навчального середовища та можливість отримання практичних навичок є важливими складовими цих стратегій [24].

В цілому, дистанційне навчання може бути дієвим інструментом для навчання здобувачів вищої освіти, якщо воно правильно організоване і підтримане відповідними ресурсами та стратегіями. Мотивовані здобувачам вищої освіти, які мають доступ до необхідних ресурсів і підтримки, можуть досягти успіху в навчанні навіть у віддаленому режимі [44].

1.4. Вивчення мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання

Вивчення мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти завжди залишається актуальним і важливим аспектом в сфері освітнього дослідження. Сьогодні це питання набуває ще більшої значущості, оскільки дистанційне навчання стає надзвичайно поширеним і доступним у всьому світі. Різноманітні здобувачі вищої освіти мають свої унікальні підходи та ставлення до цієї нової форми освіти, і саме їхня мотивація є ключовим фактором, що визначає успішність їхнього навчання [1].

Дистанційне навчання, у свою чергу, стає невід'ємною складовою сучасної освітньої системи. Воно дає здобувачам вищої освіти можливість здобувати знання та навички, не обмежуючись фізичним присутністю у навчальних аудиторіях. Така форма навчання відкриває широкий горизонт можливостей для підвищення освітнього рівня та професійного зростання. Однак вона також поставляє перед здобувачами вищої освіти виклик у вигляді потреби у внутрішній мотивації, самодисципліні, та ефективних стратегіях самонавчання. Тому вивчення мотивації в контексті дистанційного навчання є

критично важливим завданням для розуміння та покращення процесу освіти в сучасному світі [18].

Як ми з'ясували, мотивація до навчальної діяльності - це ключовий фактор, що визначає бажання та готовність здобувачів вищої освіти до активного залучення у навчальний процес. Вона впливає на їхню цільову спрямованість, наполегливість та рівень залучення до здобуття знань. Дистанційне навчання - це сучасна форма освіти, яка базується на використанні інформаційних технологій та дозволяє здобувачам вищої освіти отримувати знання віддалено, поза традиційними аудиторіями. Воно відкриває широкі можливості для навчання та розвитку, але вимагає від здобувачів вищої освіти самодисципліни, внутрішньої мотивації та уміння працювати над собою [33].

Взаємозв'язок мотивації до навчання та ставлення до дистанційного навчання є складним та значущим аспектом дослідження в освітньому контексті. Здобувачі вищої освіти, які обирають дистанційне навчання, можуть мати різні рівні мотивації, і ця мотивація може впливати на їхнє ставлення до процесу навчання на віддалі.

1. Мотивація як внутрішній стимул

Мотивація до навчання може бути внутрішньою (особистісною) або зовнішньою (поза персональною). Здобувачі вищої освіти з внутрішньою мотивацією найчастіше обирають дистанційне навчання, коли вони справді зацікавлені в предметі або мають особисту мету, яку вони прагнуть досягти. Для них само проходження та самоконтроль є важливими складовими процесу навчання [18].

2. Виклики та перешкоди

Ставлення до дистанційного навчання може змінюватись залежно від викликів та перешкод, з якими стикаються здобувачі вищої освіти. Ті, хто мають сильну внутрішню мотивацію, можуть бути більш витривалими у подоланні труднощів. Однак для інших, які мають слабку мотивацію,

труднощі можуть призвести до негативного ставлення до дистанційного навчання.

3. Вплив зовнішніх факторів

Соціокультурні та економічні чинники також можуть впливати на мотивацію та ставлення здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання. Наприклад, доступність інтернету, технічні можливості та підтримка з боку університету можуть визначати, наскільки здобувачі вищої освіти будуть відчувати себе комфортно та мотивовано для навчання на віддалі [37].

4. Задоволення від досягнень

Ставлення до дистанційного навчання також залежить від задоволення від досягнень. Якщо здобувачі вищої освіти досягають успіху та отримують позитивний результат від свого навчання, це може підвищити їхню мотивацію та ставлення до цієї форми навчання.

Усі ці аспекти взаємозв'язку між мотивацією та ставленням до дистанційного навчання підкреслюють важливість подальших досліджень у цій області для розуміння та підтримки здобувачів вищої освіти у їхньому навчальному процесі [37].

Мотивація до навчання – це складне та багатогранне явище, що визначає, як здобувачі вищої освіти ставляться до процесу отримання знань та як вони взаємодіють із навчальною програмою. На перший погляд, може здатися, що мотивація має однакове значення для всіх здобувачів вищої освіти, але насправді це індивідуальна та унікальна сфера для кожної особи. Дослідники виявили, що існують різні типи мотивації, які можуть бути ключовими для здобувачів вищої освіти у процесі навчання.

Перш за все, інтелектуальна мотивація є важливим фактором для багатьох здобувачів вищої освіти. Це той стимул, який спонукає їх до поглибленого вивчення предмету, пошуку нових знань та розуміння складних концепцій. Здобувачі вищої освіти з високою інтелектуальною мотивацією відчують задоволення від навчання та завжди прагнуть розширити свій кругозір [11].

Проте також не менш важливою є професійна мотивація. Вона стимулює здобувачів вищої освіти до досягнення конкретних цілей у вибраній професійній галузі. Ця мотивація впливає на їхнє рішення вибрати певну спеціальність та реалізувати свій потенціал у майбутній професійній діяльності.

Соціальна мотивація, в свою чергу, завжди грає значущу роль. Бажання відповідати вимогам суспільства, знайти престижну роботу та піднятися соціальними сходами є дуже потужним стимулом для здобувачів вищої освіти.

Безумовно, на мотивацію впливають і інші фактори, такі як конкретні цілі навчання, відчуття контролю та успіху. Спільно ці мотиваційні фактори формують унікальний підхід кожного здобувача вищої освіти до навчання та допомагають їм досягати успіху в академічній сфері. Варто пам'ятати, що розуміння мотивації до навчання дозволяє більш ефективно підтримувати здобувачів вищої освіти на їхньому навчальному шляху та сприяє досягненню найкращих результатів [37].

Ставлення до дистанційного навчання є складним та змінним явищем, і на нього впливають різні фактори. Один з них - особистісні фактори здобувача вищої освіти. Індивідуальні особливості, такі як темперамент, стиль навчання та особисті схильності, можуть впливати на те, як здобувач вищої освіти сприймає дистанційне навчання. Деякі здобувачі вищої освіти можуть відчувати себе комфортно в самостійному навчанні та бути мотивованими до активної участі у дистанційних курсах, в той час як інші можуть потребувати більше підтримки та стимулу для досягнення успіху [23].

Фактори середовища також грають важливу роль. Доступ до надійного Інтернет-з'єднання та необхідної технічної інфраструктури можуть впливати на зручність та ефективність дистанційного навчання. Крім того, рівень організації та підтримки з боку навчального закладу або викладачів також може впливати на ставлення здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання [18].

Важливим фактором є відчуття контролю. Здобувачі вищої освіти, які відчувають, що мають контроль над своїм навчанням в дистанційному форматі, зазвичай ставляться до нього позитивно. Можливість самостійно обирати темп та режим навчання, визначати пріоритети та методи вивчення матеріалу може підвищити мотивацію здобувача вищої освіти [13].

Відчуття успіху також має важливе значення. Здобувачі вищої освіти, які досягають успіху в дистанційному навчанні, переживають позитивні емоції та більш позитивно ставляться до цієї форми навчання. Успіх може бути стимулом для подальшої активної участі та розвитку у дистанційному освітньому середовищі [1].

Мотивація до навчання є одним з найважливіших факторів, що впливають на успішність навчання. Здобувачі вищої освіти з високою мотивацією до навчання більш схильні до самоорганізації, відповідальності та наполегливості. Вони також більш схильні до використання різноманітних методів навчання і до пошуку додаткових ресурсів. В умовах дистанційного навчання мотивація до навчання є особливо важливою. Здобувачі вищої освіти, які мають високу мотивацію до навчання, більш схильні до успіху в дистанційному форматі, оскільки вони можуть [12]:

1. самостійно планувати і організовувати своє навчання;
2. застосовувати різні методи навчання;
3. регулярно виконувати завдання.

Отже, мотивація до навчання є важливим фактором, що впливає на успішність навчання в дистанційному форматі. Для того, щоб підвищити мотивацію до навчання в дистанційному форматі, необхідно створювати умови, які сприяють розвитку інтелектуальної, професійної та соціальної мотивації здобувачів вищої освіти. Це можна досягти шляхом створення цікавого та змістовного навчального матеріалу, сприяння саморозвитку та самовдосконаленню здобувачів вищої освіти, а також надання можливостей для самореалізації в процесі навчання [18].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Під час аналізу теоретичного матеріалу ми дійшли наступних висновків.

Мотивація до навчання є складним та багатогранним явищем, яке відіграє ключову роль у вищій освіті. Вона визначає готовність та прагнення здобувачів вищої освіти до здобуття знань та досягнення успіху в навчанні. Мотивація може бути внутрішньою та зовнішньою, а також може змінюватися під впливом різних факторів.

У сучасному світі дистанційне навчання набуває все більшого поширення, і важливо розуміти, як ця форма освіти впливає на мотивацію здобувачів вищої освіти. Особистісні особливості, ресурси та можливості здобувачів вищої освіти, а також організація навчального процесу грають важливу роль у формуванні мотивації до дистанційного навчання.

Перед кожною молодою людиною відкриваються широкі можливості та перспективи, горизонти цікавих і різноманітних справ, безмежна кількість можливостей самоствердження. Однією з них є навчання у вищому навчальному закладі, відмінне його закінчення, оволодіння професією, досягнення рівня фахівця. Тобто навчання може бути для здобувачів вищої освіти одним зі шаблів до успіху, тим надзвичайно важливим позитивним досвідом досягнення поставленої мети, який так конче потрібний у житті. Однак частина молоді до навчання в університеті ставляться не як до важливого кроку на етапі самоствердження та професійного росту, а як до необхідного етапу життя, який потрібно пройти, щоб здобути диплом спеціаліста, не вмотивовані затрачати зусилля для здобуття рівня фахівця.

Сильніше, як правило, нас спонукають до діяльності близькі цілі. Відомо, що чим ближче до досягнення мети, тим вище мотивація і рівень активності суб'єкта. Так, коли для підготовки до іспиту залишається мало часу, здобувачі вищої освіти схильні працювати більш наполегливо й інтенсивно. А коли до фінішу ще далеко, сила мотивації, як правило, невелика і не досягає оптимуму. У такому випадку необхідно “підсилювати” стимуляцію здобувачів

вищої освіти до навчальної діяльності. Отже, близькість мети сама по собі є спонукальним чинником.

Успішне формування мотивації до навчання та підтримка позитивного ставлення здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання вимагає ретельного вивчення та розуміння всіх цих аспектів. Тільки комплексний підхід та урахування різних факторів можуть допомогти здобувачам вищої освіти досягти успіху у вищій освіті, незалежно від формату навчання.

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Гнучкість дистанційного навчання полягає у можливості викладання матеріалу курсу з урахуванням підготовки та здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації із складних тем, або низки питань-підказок. Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливості упровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З РІЗНИМ СТАВЛЕННЯМ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.

2.1. Мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання

У сучасному світі формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти є актуальною та надзвичайно важливою задачею. Сучасні здобувачі вищої освіти стикаються з різноманітними викликами та можливостями в галузі освіти, і їхня мотивація грає вирішальну роль у досягненні успіху в навчанні [40].

З одного боку, сучасний світ пропонує здобувачам вищої освіти безпрецедентний доступ до різноманітних освітніх ресурсів та інформації завдяки розвитку інтернету та технологій. Це відкриває нові можливості для самостійного навчання, дистанційних курсів та міжнародних освітніх програм. Проте це також створює необхідність у внутрішній мотивації та самодисципліні для успішного використання цих можливостей [12].

З іншого боку, конкуренція на ринку праці стає все вищою, і здобувачі вищої освіти розуміють, що вони повинні мати вищу освіту та навички, щоб конкурувати за робочі місця. Ця професійна мотивація є ще однією суттєвою складовою формування мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти [22].

Також соціальна мотивація відіграє важливу роль, оскільки багато здобувачів вищої освіти прагнуть отримати вищу освіту, щоб задовольнити вимоги суспільства та досягти успіху у житті [26].

Усі ці аспекти формування мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти взаємодіють та впливають один на одного, створюючи складну картину мотивації сучасних здобувачів вищої освіти. Тому важливо розуміти цей контекст та розробляти підходи до підтримки та стимулювання мотивації для досягнення найкращих результатів у навчанні [12].

Сучасна дистанційна освіта пропонує безліч форматів і технологічних інструментів, серед яких: контрольні, тренажерні, що моделюють, демонстраційні програми, автоматизовані навчальні системи, мультимедіа та програми віртуальної реальності, електронні підручники, інтелектуальні, експертні навчальні системи і багато іншого [9].

Найбільш поширеним та ефективним варіантом є поєднання традиційної очної моделі й інноваційних підходів віддаленого навчання. Така парадигма передбачає гнучке поєднання самостійної роботи з різними джерелами інформації, навчальними матеріалами та систематичну оперативну взаємодію із провідними викладачами та консультантами [9].

Основним недоліком такого типу навчання є відстань між здобувачами вищої освіти і викладачем. У зв'язку з тим, що не завжди у здобувачів вищої освіти вистачає мотивації до самостійного навчання, недостатньо розвинені сила волі та відповідальність, можлива втрата темпу навчання без постійного контролю викладача [40].

Для традиційної системи характерні:

- мета освіти як підготовка до життя і праці;
- знання як продукт минулого;
- процес навчання як передача відомих зразків знань, умінь і навичок;
- здобувач вищої освіти як об'єкт педагогічного впливу;
- здебільшого репродуктивний характер діяльності того, хто навчається.

Інноваційна освіта передбачає таке значення тих же структурних елементів:

- мета освіти як забезпечення умов самовизначення і самореалізації;
- знання як продукт для майбутнього;
- процес навчання як створення здобувачем вищої освіти образу світу в самому собі шляхом власної активної діяльності;
- здобувач вищої освіти як суб'єкт пізнавальної діяльності; – здебільшого активна діяльність учня [9].

Багато наявних досліджень застосували біхевіористичний підхід, орієнтований на навколишнє середовище, або когнітивну перспективу, яка

концентрується на характеристиках того, хто навчається. Обидва ігнорують динамічний та чуйний характер мотивації до навчання. Дослідження, що застосовували ситуативний підхід, існують, але вони також обмежені з погляду широти досліджуваних соціальних та контекстних мотиваційних впливів і використання вузьких концептуалізацій мотивації. Прикладом цього є тенденція розглядати внутрішню та зовнішню мотивацію як протилежності та зосереджуватись суто на внутрішній мотивації в дослідженнях, що використовують теорію самовизначення як концептуальну основу. У сукупності ці питання підкреслюють необхідність досліджень, які вивчають мотивацію із сучасної ситуації, що знаходиться в «реальному житті» в Інтернеті, що включає розгляд широкого кола соціальних та контекстних впливів [26].

2.2. Дослідження особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання

Для проведення дослідження особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання Нами були обрані наступні методики:

1. Мотивація навчання в вищому навчальному закладі Т. І. Ільїної [36].
2. Методика для діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти (А. О. Реан., В. А. Якунін) [37].
3. Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач (А. О. Реана) [38].
4. Методика вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косиревим, О. В. Кучерявою) [39].

Ми обрали ці методики для проведення дослідження особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання, оскільки кожна з них може надати важливу інформацію та допомогти в розумінні факторів, які впливають на мотивацію здобувачів вищої освіти.

1. Мотивація навчання в вищому навчальному закладі Т. І. Ільїної включає три основні шкали, які допомагають визначити різні аспекти мотивації здобувачів вищої освіти (див. Додаток А) [36]:

Методика становить 50 запитань, на які потрібно відповісти «Так» або «Ні». У методиці визначено 3 шкали, кожна з них має відповідну кількість балів:

1. Набуття знань - 12,6 балів;
2. Оволодіння професією - 10 балів;
3. Отримання диплому – 10 балів.

Переваження мотивів по першій двох шкалах свідчить про адекватне виборі здобувачами вищої освіти професії і задоволеності нею.

1) Шкала "Набуття знань"

Ця шкала відображає рівень прагнення здобувачів вищої освіти до набуття знань та їхню допитливість. Здобувачі вищої освіти, які високо оцінюють цей аспект мотивації, можуть бути більш схильні до активного вивчення предметів і пошуку нових знань.

2) Шкала "Оволодіння професією"

Ця шкала вказує на прагнення здобувачів вищої освіти оволодіти професійними знаннями та сформувати важливі професійні якості. Здобувачі вищої освіти, які акцентують увагу на цьому аспекті, можуть бути більш націлені на практичне використання отриманих знань.

3) Шкала "Отримання диплома"

Ця шкала відображає прагнення отримати диплом при формальному засвоєнні знань, прагнення до пошуку обхідних шляхів при складанні іспитів та заліків.

Ці шкали допомагають отримати більш детальне уявлення про мотиваційні фактори здобувачів вищої освіти у контексті навчання в вищому навчальному закладі і можуть бути використані для розвитку індивідуальних підходів до навчання та підтримки здобувачів вищої освіти.

2. Методика для діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти (А. О. Реан., В. А. Якунін) (див. Додаток Б) [37].

Мета методики: вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Об'єкт: мотиви навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Предмет: структура мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Метод дослідження: тестування.

Анкета складається з 4 пунктів, у яких здобувачу вищої освіти пропонується вибрати з 5 варіантів відповіді один, який найбільше відповідає його мотивації до навчання.

Дослідження особливостей формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання передбачає комплексний підхід та послідовний хід дослідницької роботи.

1) Підготовчий етап

- Визначення цілей та об'єкта дослідження.

- Вибір методів та інструментів для збору та аналізу даних.

- Розробка плану дослідження та узгодження його з науковим керівником або комісією.

- Підготовка опитувальників та методик для збору даних.

2) Збір даних:

- Розповсюдження опитувальників серед групи здобувачів вищої освіти, які беруть участь у дистанційному навчанні.

- Заповнення опитувальників .

- Завершення збору даних після отримання відповідей від усіх учасників дослідження.

3) Обробка даних:

- Аналіз заповнених опитувальників та результатів інтерв'ю.
- Групування та класифікація відповідей для подальшого аналізу.
- Використання візуалізації даних, таких як діаграми та графіки, для наглядного представлення результатів.

4) Аналіз даних

5) Висновки та рекомендації:

- Формулювання висновків на основі отриманих результатів.
- Визначення практичних рекомендацій для вищих навчальних закладів щодо підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання.

3. Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач (А. О. Реана) (див. Додаток В) [38].

Мета: здійснити діагностику мотивації досягнення успіху та уникнення невдачі.

Професійна спрямованість: розвиток рефлексії здобувачів вищої освіти в процесі діагностичної роботи.

Цей тест дозволяє оцінити, яке прагнення більшою мірою визначає вашу поведінку: бажання досягти успіху або уникнути невдачі. Перевагою одного з цих двох варіантів багато в чому і визначається рівень наших домагань - чи готові ми ставити перед собою важкі завдання, щоб пережити значний успіх, або ж вибираємо скромніші цілі, аби не випробувати розчарування.

Тест становить 20 запитань, на кожне запитання потрібно відповісти «Так» або «Ні»

Якщо випробуваний набирає від 1 до 7 балів, то діагностується мотивація на невдачу (боязнь невдачі), людям бракує впевненості у собі; коли ж сума від 14 до 20 балів, це мотивація на успіх (надія на успіх), люди, що володіють високим рівнем мотивації досягнення, шукають можливості,

впевнені в успішному результаті, наполягають на успіх, готові брати на себе відповідальність, рішучі в невизначених ситуаціях, виявляють наполегливість у прагненні до мети. Якщо кількість набраних балів у межах від 8 до 13, слід вважати, що мотиваційний полюс не виражений. Але якщо 8-9 балів, мотивація випробуваного ближче до уникнення невдачі, а 12-13 балів ближче до прагнення досягти успіху.

4. Методика вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косиревим, О. В. Кучерявою) (див. Додаток Г) [39].

Мета методики: вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Об'єкт: мотиви діяльності здобувачів вищої освіти.

Предмет дослідження: структура мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Методи дослідження:

Анкетування - це метод дослідження, при якому дослідник збирає інформацію, запитавши учасників про їхні думки, почуття або поведінку. Анкетування проводиться за допомогою опитувальника, який складається з питань, що стосуються мотивів навчальної діяльності студентів.

Інтерв'ю - це метод дослідження, при якому дослідник спілкується з учасниками віч-на-чверть і задає їм питання. Інтерв'ю проводиться для того, щоб отримати більш детальну інформацію про мотиви навчальної діяльності студентів.

Опис методики:

Опитувальник складається з 40 питань, які поділяються на 5 шкал:

1) Шкала інтелектуальної мотивації - оцінює мотивацію до навчання, пов'язану з інтересом до знань і пізнання.

2) Шкала професійної мотивації - оцінює мотивацію до навчання, пов'язану з прагненням отримати професію і реалізувати себе в професійній сфері.

3) Шкала соціальної мотивації - оцінює мотивацію до навчання, пов'язану з прагненням відповідати вимогам суспільства і досягти успіху в житті.

4) Шкала мотивації до саморозвитку - оцінює мотивацію до навчання, пов'язану з прагненням до самовдосконалення і особистісного зростання.

5) Шкала мотивації до самовдосконалення - оцінює мотивацію до навчання, пов'язану з прагненням до самовдосконалення і особистісного зростання.

У кожному питанні опитувальника здобувачу вищої освіти пропонується вибрати один із запропонованих варіантів відповіді.

Обробка результатів дослідження: результати опитування підраховуються за кожною шкалою окремо. Для цього підсумовуються бали, отримані за всіма питаннями шкали. Отримані результати інтерпретуються за допомогою нормативних таблиць.

Дана методика має свої переваги і недоліки.

Переваги:

1) методика дозволяє отримати інформацію про структуру мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

2) методика є валідною і надійною.

3) методика є досить простою у використанні.

Недоліки:

1) методика не дозволяє отримати інформацію про індивідуальні мотиви навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

2) методика може бути нечутливою до деяких мотивів навчальної діяльності.

Методика вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти є ефективним інструментом для дослідження мотиваційної сфери. Методика дозволяє отримати інформацію про структуру мотивів навчальної діяльності, яка може бути використана для розробки заходів щодо підвищення мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти.

Отже, важливо відмітити, що дослідження формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти є складним та багатограним процесом. Воно включає в себе не лише збір і аналіз даних, а й ретельне планування, вибір методів, обробку результатів та подальшу інтерпретацію. Для досягнення надійних та важливих висновків необхідно враховувати багато факторів, таких як особистісні особливості здобувачів вищої освіти, контекст навчання, типи мотивації тощо.

Дослідження мотивації у здобувачів вищої освіти може внести вагомий внесок у розвиток освітньої системи та покращення умов навчання. Розуміння того, як різні фактори впливають на мотивацію, дозволить навчальним закладам вдосконалювати свої програми та методи навчання, забезпечуючи більшу успішність здобувачів вищої освіти.

2.3. Психологічний та статистичний аналіз результатів дослідження

Кількість респондентів становила 30 здобувачів вищої освіти.

Спочатку нами була сформульована мета, завдання.

Мета дослідження: визначити особливості формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні підходи до формування мотивації до навчальної діяльності.
2. Визначити фактори, що впливають на формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.
3. Охарактеризувати особливості мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання.

Гіпотеза дослідження: формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання відбувається під впливом таких факторів, як:

- 1) особистісні фактори: індивідуальні особливості, цінності, інтереси, цілі, потреби, ставлення до дистанційного навчання;
- 2) ситуативні фактори: характер навчання, навчальний процес, педагогічні впливи, технології дистанційного навчання.

Спочатку нами було проведено методика «Мотивація навчання в вищому навчальному закладі Т. І. Ільїної» для уявлення про мотиваційні фактори здобувачів вищої освіти у контексті навчання в вищому навчальному закладі (див. Табл.2.1).

Таблиця 2.1

**Результати дослідження за методикою мотивація навчання в
вищому навчальному закладі Т. І. Ільїної**

№	Шкала	%	з.в.о.
1	Придбання знань	30%	9
2	Оволодіння професії	43,3%	13
3	Отримання диплому	26,7%	8

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис 2.1.)

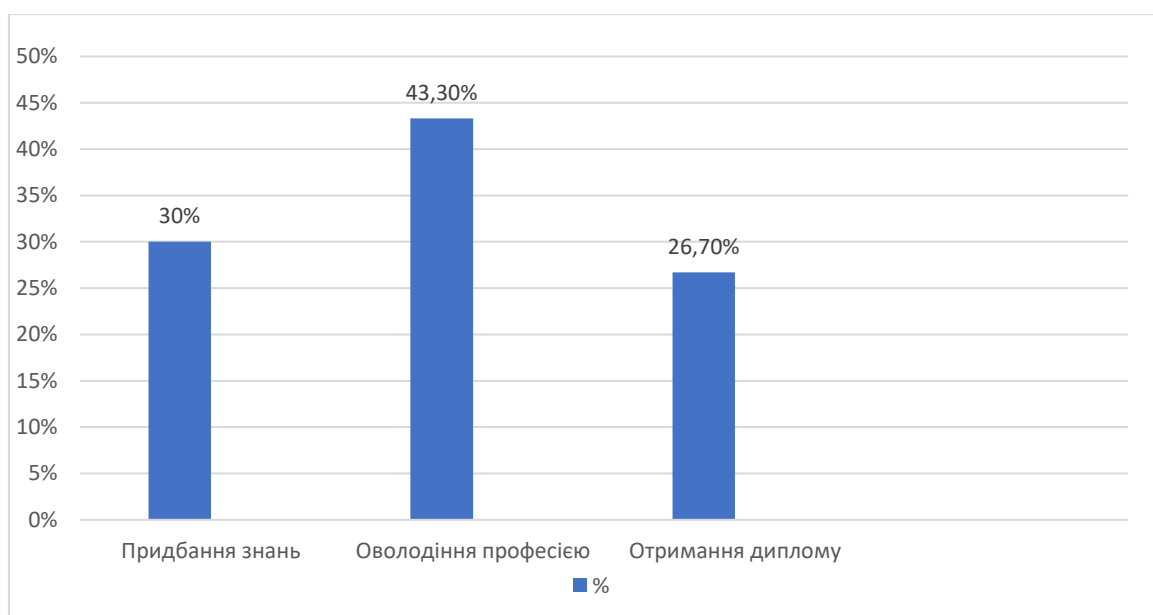

Рис. 2.1. Гістограма відповідей методики мотивації навчання у ВНЗ

Т. І. Ільїної

За результатами опитування було виявлено, що у 30 здобувачів вищої освіти, які взяли участь у дослідженні, переважають мотиви здобуток знань і оволодіння професією. Це свідчить про те, що здобувачі вищої освіти обирають навчання в ВНЗ не лише з метою отримання диплома, а й для того, щоб отримати знання та навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Шкала «Придбання знань»

1. Бал шкали становить 30%. Це означає, що здобувачі вищої освіти схильні до самостійного вивчення навчальних дисциплін, докладають зусиль для освоєння складного матеріалу, цінують атмосферу вільних висловлювань на заняттях.

Найбільшою мірою здобувачі вищої освіти мотивовані на придбання знань з дисциплін, які безпосередньо пов'язані з їх майбутньою професією.

Шкала «Оволодіння професією»

1. Бал шкали становить 43,3%. Це означає, що здобувачі вищої освіти твердо впевнені у правильності вибору професії, бачать майбутнє в цій професії, захоплюються нею.

2. Здобувачі вищої освіти також мотивовані на оволодіння професійними навичками та знаннями, які необхідні для успішної роботи.

Шкала «Отримання диплома»

1. Середній бал шкали становить 26,7%. Це означає, що здобувачі вищої освіти не надають вирішального значення отриманню диплома, але розуміють його важливість для працевлаштування.

2. Деякі здобувачі вищої освіти мотивовані на отримання диплома з метою просування по службі, досягнення бажаного положення в суспільстві.

На основі отриманих результатів можна зробити наступні рекомендації для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання:

- створювати умови для самостійного вивчення навчальних дисциплін, заохочувати здобувачів вищої освіти до активного засвоєння знань;
- проводити заняття в атмосфері вільних висловлювань, стимулювати здобувачів вищої освіти до обговорення складних питань;
- надавати здобувачам вищої освіти інформацію про перспективи працевлаштування за обраною професією.

Завдяки реалізації цих рекомендацій можна підвищити ефективність навчання та сприяти успішній професійній реалізації здобувачів вищої освіти.

Методика «Вивчення мотивів» навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А. О. Реан, В. А. Якунін) була заключним етапом проведення дослідження. Дана методика дозволяє вивчити мотиви навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (див. Табл.2.2).

Таблиця 2.2

Результати дослідження за методикою «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А. О. Реан, В. А. Якунін)

№	Мотиви	%	з.в.о.
1	Інтелектуальні мотиви	33,33%	10
2	Професійні мотиви	30%	9
3	Соціальні мотиви	20%	6
4	Інші мотиви	16,67%	5

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис. 2.2.).

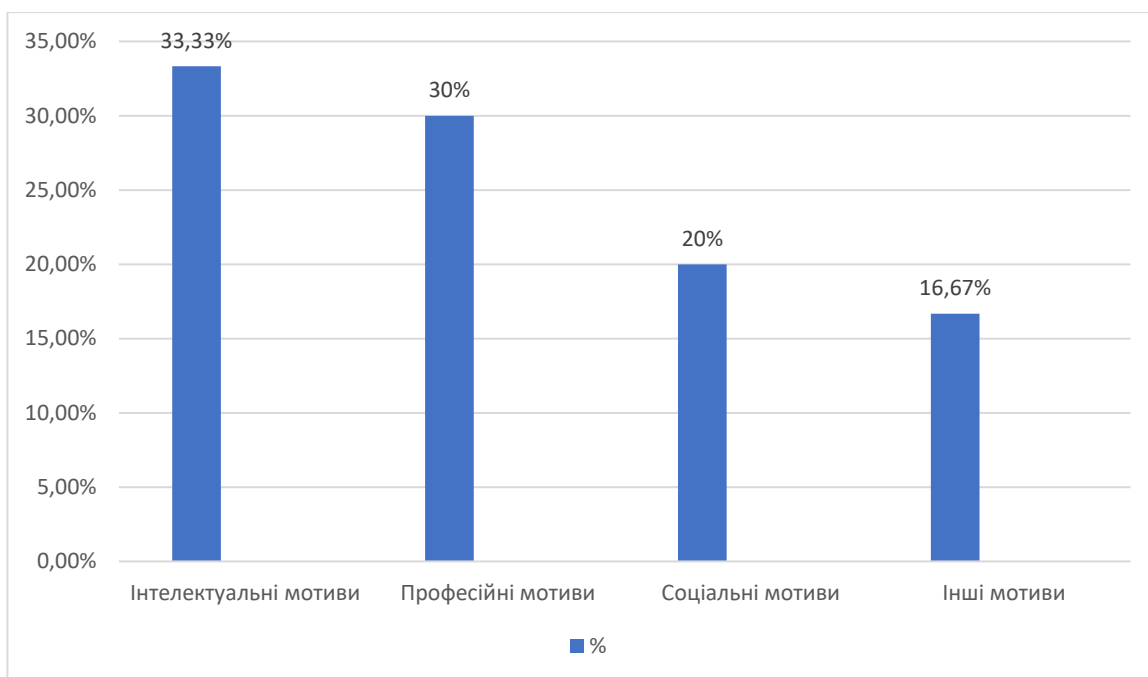

Рис. 2.2. Гістограма відповідей опитувальника «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А.О.Реан., В.А.Якунін)

За результатами опитування було виявлено, що у здобувачів вищої освіти переважають інтелектуальні та професійні мотиви навчальної діяльності.

1. Інтелектуальні мотиви (33,33%):
 - 1) пізнавальний інтерес – 13,33%
 - 2) прагнення до усвідомлення себе - 10%
 - 3) прагнення до саморозвитку - 10%
2. Професійні мотиви (30,%):
 - 1) прагнення до отримання професії – 13,33%
 - 2) прагнення до успіху в професії - 10%
 - 3) прагнення до самореалізації в професії – 6,67%
3. Соціальні мотиви (20%):
 - 1) прагнення до схвалення оточуючих - 6,67%
 - 2) прагнення до престижу - 6,67%
 - 3) прагнення до самоствердження - 6,66%
4. Інші мотиви (16,67%):
 - 1) прагнення до матеріального забезпечення – 3,33%

- 2) прагнення до комфорту - 3,33%
- 3) прагнення до відпочинку - 3,33%
- 4) прагнення до ухиляння від обов'язків - 3,33%
- 5) прагнення до уникнення невдачі - 3,35%

Таким чином, можна зробити висновок, що у здобувачів вищої освіти переважають мотиви, які пов'язані з інтелектуальним розвитком і отриманням професії. Це означає, що здобувачі вищої освіти здебільшого мотивовані на навчання заради знань та розвитку своїх інтелектуальних здібностей, а також заради отримання певної професії та реалізації своїх можливостей.

Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач (А. О. Реана). Дозволяє оцінити, яке прагнення більшою мірою визначає вашу поведінку: бажання досягти успіху або уникнути невдачі. Перевагою одного з цих двох варіантів багато в чому і визначається рівень наших домагань - чи готові ми ставити перед собою важкі завдання, щоб пережити значний успіх, або ж вибираємо скромніші цілі, аби не випробувати розчарування (див. Табл.2.3).

Таблиця 2.3

Результати дослідження за тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач А.О. Реана

№	Шкала	%	з.в.о.	
1	Більш виражений страх невдачі	20%	6	
2	Більш виражене прагнення досягнення успіху	60%	18	
3	Певної тенденції	Схильні до уникнення невдач (не завжди)	6,67%	2
	не виявлено	Ближча мотивація успіху (не завжди)	13,33%	4

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис.2.4.).

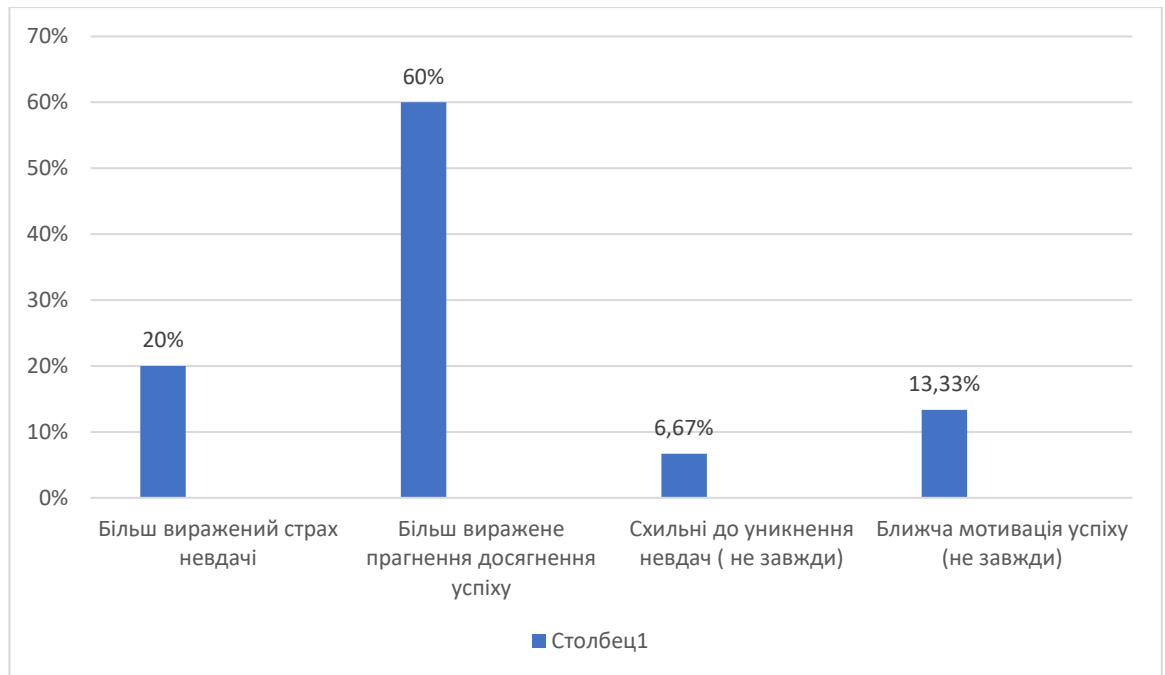

Рис. 2.3. Гістограма відповідей тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач А. О. Реана.

У 18 респондентів більш виражене прагнення досягнення успіху люди, що володіють високим рівнем мотивації досягнення, шукають можливості, впевнені в успішному результаті, наполягають на успіх, готові брати на себе відповідальність, рішучі в невизначених ситуаціях, виявляють наполегливість у прагненні до мети, отримують задоволення від розв'язання цікавих та складних завдань, які губляться в ситуації змагання, виявляють велику наполегливість при зіткненні з перешкодами. У 6 респондентів більш виражений страх невдачі таким людям бракує впевненості в собі. Ще у 6 респондентів певної тенденції не виявлено.

Методика вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косиревим, О. В. Кучерявою). Наступним етапом експерименту було проведено дослідження за методикою Ця методика яка допомагає зрозуміти мотиви, які спонукають здобувачів вищої освіти до навчання. Результати дослідження дозволяють отримати важливу інформацію щодо цих мотивів і розкривають їхні основні аспекти (див. Табл.2.4).

Таблиця 2.4

**Результати дослідження за методикою вивчення мотивів
навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.**

№	Шкала	%	З.В.О.
1	Інтелектуальна мотивація	23,33%	7
2	Професійна мотивація	26,67%	8
3	Соціальна мотивація	13,33%	4
4	Мотивація до саморозвитку	16,67%	5
5	Мотивація до самовдосконалення	20%	6

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис.2.4.).

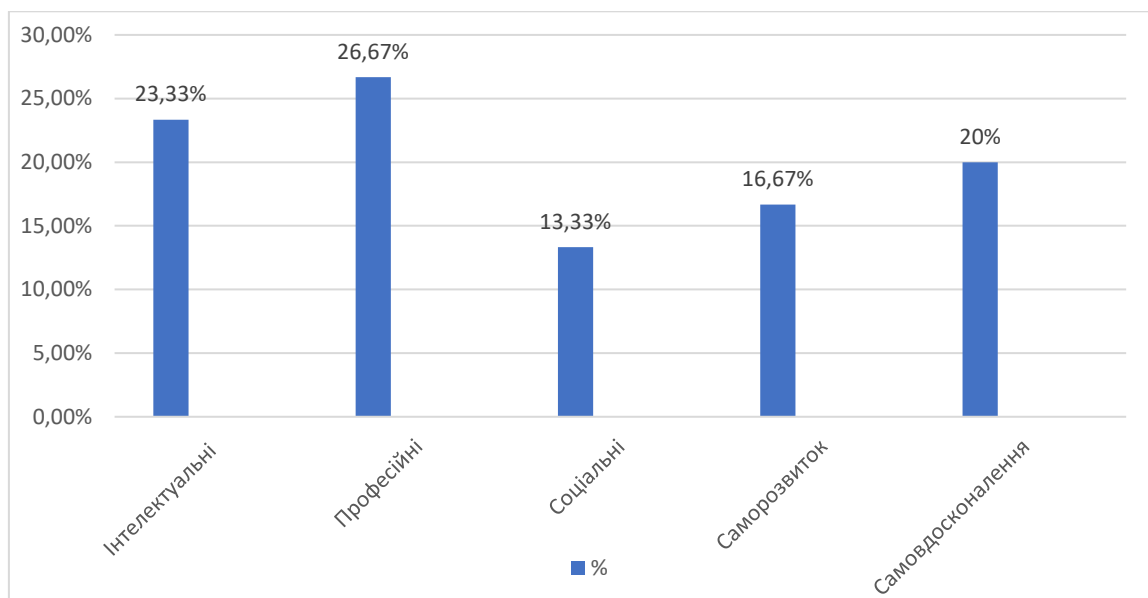

Рис. 2.4. Гістограма відповідей опитувальника мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

За результатами опитування було виявлено, що мотивація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти є переважно змішаною. Здобувачі вищої освіти мотивовані на інтелектуальний розвиток, професійне зростання та

саморозвиток. Однак у них також є певні соціальні мотивації, такі як бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх.

Найвищий рівень мотивації також спостерігається у шкалі професійної мотивації. Здобувачі вищої освіти хочуть отримати професію, яка буде їм цікава, і реалізувати себе в професійній сфері. Вони хочуть досягти успіху в своїй професії і допомогти людям.

Високий рівень мотивації спостерігається у шкалі інтелектуальної мотивації. Здобувачі вищої освіти висловлюють задоволення від навчання, міркування і пошуку відповідей на складні питання. Вони вважають, що навчання - це процес пізнання світу і можливість розвивати свої інтелектуальні здібності.

Здобувачі вищої освіти також мотивовані на саморозвиток. Вони хочуть стати краще, ніж вони є зараз, розвивати свої особистісні якості і бути самодостатніми людьми.

Низький рівень мотивації спостерігається у шкалі соціальної мотивації. Здобувачі вищої освіти не відчують сильного бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх.

Отже здобувачі вищої освіти мотивовані на інтелектуальний розвиток, професійне зростання та саморозвиток. Однак у них також є певні соціальні мотивації, такі як бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Нами було проведено дослідження вибірка становила – 30 здобувачів вищої освіти. За результатами досліджень, проведених за допомогою різних методик, можна зробити наступні висновки.

За результатами опитувальника мотивації навчання у ЗВО Т.І.Ільїної було виявлено, що у 30 здобувачів вищої освіти, які взяли участь у дослідженні, результати виявились такими по школі «придбання знань» бал становить 30%. Це означає, що 9 здобувачів вищої освіти схильні до самостійного вивчення навчальних дисциплін, докладають зусиль для освоєння складного матеріалу, цінують атмосферу вільних висловлювань на заняттях. Найбільшою мірою здобувачі вищої освіти мотивовані на придбання знань з дисциплін, які безпосередньо пов'язані з їх майбутньою професією. По школі «оволодіння професією» бал становить 43,3%. Це означає, що 13 здобувачів вищої освіти твердо впевнені у правильності вибору професії, бачать майбутнє в цій професії, захоплюються нею. По школі «отримання диплома» бал становить 26,7%. Це означає, що 8 здобувачів вищої освіти не надають вирішального значення отриманню диплома, але розуміють його важливість для працевлаштування.

За результатами методики діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти (А.О.Реан., В.А.Якунін) можна зробити висновок, що у здобувачів вищої освіти переважають інтелектуальні та професійні мотиви навчальної діяльності. У них переважають мотиви, які пов'язані з інтелектуальним розвитком і отриманням професії. Це означає, що вони здебільшого мотивовані на навчання заради знань та розвитку своїх інтелектуальних здібностей, а також заради отримання певної професії та реалізації своїх можливостей.

За результатами тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач (А.О. Реана) можна зробити висновок, що у 18 респондентів більш виражене прагнення досягнення успіху люди, що володіють високим рівнем мотивації

досягнення, шукають можливості, впевнені в успішному результаті, наполягають на успіх, готові брати на себе відповідальність, рішучі в невизначених ситуаціях, виявляють наполегливість у прагненні до мети, отримують задоволення від розв'язання цікавих та складних завдань, які губляться в ситуації змагання, виявляють велику наполегливість при зіткненні з перешкодами. У 6 респондентів більш виражений страх невдачі таким людям бракую впевненості в собі. Ще у 6 респондентів певної тенденції не виявлено.

За результатами опитувальника мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти було виявлено, що мотивація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти є переважно змішаною. Здобувачі вищої освіти мотивовані на інтелектуальний розвиток, професійне зростання та саморозвиток. Однак у них також є певні соціальні мотивації, такі як бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх. Найвищий рівень мотивації також спостерігається у шкалі професійної мотивації. Здобувачі вищої освіти хочуть отримати професію, яка буде їм цікава, і реалізувати себе в професійній сфері. Вони хочуть досягти успіху в своїй професії і допомогти людям. Високий рівень мотивації спостерігається у шкалі інтелектуальної мотивації. Здобувачі вищої освіти висловлюють задоволення від навчання, міркування і пошуку відповідей на складні питання. Вони вважають, що навчання - це процес пізнання світу і можливість розвивати свої інтелектуальні здібності. Здобувачі вищої освіти також мотивовані на саморозвиток. Вони хочуть стати краще, ніж вони є зараз, розвивати свої особистісні якості і бути самодостатніми людьми. Низький рівень мотивації спостерігається у шкалі соціальної мотивації. Здобувачі вищої освіти не відчують сильного бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх.

Отже здобувачі вищої освіти мотивовані на інтелектуальний розвиток, професійне зростання та саморозвиток. Однак у них також є певні соціальні мотивації, такі як бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх.

РОЗДІЛ 3 ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З РІЗНИМ СТАВЛЕННЯМ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Методологічні засади розробки соціально-психологічного тренінгу

Тренінг - це метод навчання та розвитку, який включає в себе систематичний процес навчання, спрямований на покращення певних навичок, знань або навичок людини[22]. Тренінг може бути орієнтованим на розвиток професійних навичок, особистісний розвиток, вдосконалення міжособистісних відносин, або інші цілі. Розробка тренінгу - це процес створення і впровадження програми навчання, спрямованої на досягнення певних цілей[22]. Це включає в себе визначення цілей тренінгу, розробку змісту і методів навчання, а також оцінку ефективності тренінгу.

Теоретичні засади розробки тренінгу включають в себе вивчення основних принципів та методів, що ляжуть в основу створення та проведення тренінгових програм. Ці засади можуть включати в себе розуміння процесів навчання та навчальних стилів, психологічні та педагогічні підходи до ефективного навчання, принципи дизайну та оцінки тренінгових програм, техніки мотивації учасників і багато іншого[34].

1. Теорія когнітивного навчання

Теорія когнітивного навчання стверджує, що навчання відбувається через процеси пізнання, такі як сприйняття, пам'ять, мислення та розуміння. Ця теорія підкреслює важливість активного мислення учасників у процесі навчання[15]. Тренінг, який базується на теорії когнітивного навчання, повинен створювати умови для активного залучення учасників до процесу навчання, наприклад, за допомогою таких методів, як дискусії, групові проекти та практичні завдання.

2. Теорія поведінкового навчання

Теорія поведінкового навчання стверджує, що навчання відбувається через процеси формування зв'язків між стимулами та реакціями. Ця теорія підкреслює важливість позитивного підкріплення у процесі навчання[15]. Тренінг, який базується на теорії поведінкового навчання, повинен використовувати позитивне підкріплення для заохочення бажаної поведінки учасників, наприклад, за допомогою таких методів, як похвала, похвала або визнання.

3. Теорія соціального навчання

Теорія соціального навчання стверджує, що навчання відбувається через процеси наслідування та моделювання. Ця теорія підкреслює важливість ролі моделі у процесі навчання[15]. Тренінг, який базується на теорії соціального навчання, повинен використовувати ефективних моделей для демонстрації бажаної поведінки, наприклад, за допомогою таких методів, як відео, рольові ігри або практичні завдання.

Методологічні засади розробки тренінгу визначають загальний підхід, який лежить в основі створення та проведення тренінгових програм. Ці засади встановлюють теоретичні та методологічні основи для ефективного тренінгу та навчання.

Методологічні засади розробки тренінгу базуються на таких основних принципах:

1. Цілеспрямованість: тренінг повинен бути спрямований на досягнення конкретних цілей[2]. Це означає, що необхідно чітко визначити, що учасники повинні вміти робити після закінчення тренінгу.

2. Системність: тренінг повинен бути структурованим і послідовним[2]. Це означає, що інформація та вправи повинні бути представлені в логічній послідовності, яка сприяє ефективному засвоєнню.

3. Актуальність: тренінг повинен відповідати актуальним потребам учасників[2]. Це означає, що інформація та вправи повинні бути актуальними для професійної діяльності або особистого життя учасників.

4. Досяжність: цілі тренінгу повинні бути досяжні для учасників[2]. Це означає, що цілі повинні бути реалістичними і відповідати рівню підготовки учасників.

5. Ефективність: тренінг повинен бути ефективним з точки зору досягнення цілей[2]. Це означає, що тренінг повинен бути розроблений та проведений таким чином, щоб забезпечити ефективне засвоєння знань та навичок учасниками.

Основні етапи розробки тренінгу[3]:

1. Аналіз потреб

На цьому етапі необхідно визначити, які цілі повинен досягти тренінг, для кого він призначений і які потреби учасників тренінгу.

2. Розробка цілей

Цілі тренінгу повинні бути конкретні, вимірювані, досяжні, актуальні і часово обмежені.

3. Розробка змісту

Зміст тренінгу повинен бути спрямований на досягнення визначених цілей. Він повинен включати в себе теоретичні знання, практичні навички і методи їх застосування.

4. Розробка методів навчання

Метод навчання повинен бути обраний відповідно до цілей і змісту тренінгу. Він повинен бути ефективним і сприяти засвоєнню знань і навичок учасниками тренінгу.

5. Оцінка ефективності

Ефективність тренінгу повинна бути оцінена в кінці тренінгу або через деякий час після його закінчення. Це допоможе визначити, чи досягли тренінгом поставлених цілей.

Отже розробка тренінгу - це складний та багатоплановий процес, який вимагає уважного планування і розгляду різних аспектів. Це вимагає детального планування, визначення конкретних мети та цілей тренінгу, адаптації матеріалів до потреб аудиторії, вибору відповідних методів та

підходів, розробки ефективних навчальних матеріалів та завдань, а також засобів оцінки результатів. Важливо також враховувати психологічні та педагогічні аспекти для забезпечення успішного навчання та розвитку учасників тренінгу[7].

3.2 Програма соціально-психологічного тренінгу щодо формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти

Тема тренінгу: «Формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання»

Мета тренінгу:

1. Підвищення мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання
2. Розвиток позитивного ставлення до дистанційного навчання
3. Формування навичок ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання

Учасники тренінгу: здобувачі вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання

Тривалість тренінгу: 2 дні по 5 годин.

Форма проведення: інтерактивна

Методи навчання:

- 1) теоретичні лекції,
- 2) практичні вправи,
- 3) робота в малих групах,
- 4) обмін досвідом.

Програма тренінгу (див. Табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Тематичний план тренінгу

«Формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання»

Години	Зміст тренінгу	Методичні прийоми
День 1		
10:00-11:50	Знайомство. Оголошення теми та мети тренінгу. Встановлення сприятливого психологічного клімату. Нейтралізація емоційної напруги. Створення позитивної мотивації та зацікавленості в роботі тренінгу. Розбір теоретичних основ мотивації до навчальної діяльності.	1.Вправа "Мої мотиви навчання". 2.Вправа "Закінчи речення" 3.Активізація уяви. 4.Позитивний психологічний настрій.
11:50-12:00	Перерва	
12:00-13:50	Вивчення особистих мотивів навчання. Розробка індивідуального плану підвищення мотивації. Усвідомлення мотивації досягнень. Розвиток мотивів до покращання своєї особистості.	1.Емоційна рівновага. 2.Магічне слово "самовдосконалення". 3.Позитивний настрій "Саме сьогодні".
13:50-14:10	Обговорення першого дня .Висновки.	
День 2		
10:00-11:50	Вивчення особистих мотивів навчання. Усвідомлення мотивації досягнень. Мотивація необхідності самопідтримки. Розробка індивідуального плану, підвищення мотивації	1.Вправа "Схвалення". 2.Аутотренінг "Про себе". 3.Вправа "Моя особиста піраміда мотивації" 4.Релаксація "Картинка для душі".
11:50-12:00	Перерва	

Продовження Таблиці 3.1

12:00-13:50	Обмін досвідом з успішного дистанційного навчання. Закріплення позитивних емоцій. Розвиток умінь створювати настрої на подальші успіхи. Формування позитивного образу "Я". Освоєння вміння схвалювати, надихати себе.	1.Вправа "Похваліть самого себе". 2.Вправа "Мій індивідуальний план підвищення мотивації" 3.Вправа "Оплески". 4.Релаксація "Я – це Я".
13:50-14:00	Перерва	
14:00-15:00	Спрямування мислення на покращання свого життя.. Підсумок тренінгу, відповіді на запитання учасників. Заохочення до участі в тренінгу у майбутньому.	1.Вправа. "Незакінчені речення". 2.Вправа "Добро по колу". 3.Колективний малюнок. 4.Вправа "Мої побажання"

Методи та вправи, які використовуються на тренінгу:

Вправа «Закінчи речення»[29;68]

Мета: показати різноманіття можливостей усвідомлення своєї внутрішньої сутності.

Процедура: вправа виконується письмово.

1. Я - ...
2. Я вмію ...
3. Я хочу ...
4. Зовні я ...
5. Мені хотілося б бути в ідеалі ...
6. Мені можна ...
7. Мені не можна ...
8. Я можу навчитися ...
9. Як юнак (дівчина) я ...
10. Як школяр я ...

11. У класі я ...
12. На вулиці я ...
13. Вдома я ...
14. Коли закінчу школу, я ...
15. Я буду ...
16. Я можу бути партнером ...
17. Я можу працювати ...
18. Я люблю ...
19. Я не люблю ...
20. Я мрію ...
21. Я сподіваюся ...
22. Я вірю ...
23. Я відчуваю себе...

Вправа «Активізація уяви»[29;68]

Мета: використання позитивних емоцій, які пов'язані з успіхами в минулому та майбутньому для формування нових взаємин.

1. Учням пропонується: “Згадайте випадок із свого життя, коли ви переживали значний успіх. Заплющіть очі і уявіть собі це яскраво. Створіть картинку в уяві. Зверніть увагу на розмір, точність і якість цієї картинки, на ті рухи, звуки, переживання, які створюють чи супроводжують її. Згадайте і відчуйте ті позитивні емоції та переживання, що володіли вами в цей час. Відчуйте зараз той стан вашого успіху. Поділіться своїм успіхом з нами і розкажіть, що ви відчували і відчуваєте зараз.

2. Дайте волю своїй уяві і фантазії: на аркуші паперу напишіть список своїх найбільших бажань, успіхів, яких ви б хотіли досягти через 10 років (наприклад: я б хотів стати президентом, я хочу полетіти у космос, я хочу бути учасником міжнародного комп'ютерного конкурсу). Через декілька хвилин ведучий просить прочитати ці бажання у стверджувальній формі, начебто це вже сталося (наприклад: я став президентом, я злітав у космос, я

став учасником міжнародного комп'ютерного конкурсу). Розкажіть, що ви відчуваєте.

3. Далі поміркуйте про мету, яку ви прагнете досягти незабаром, протягом навчання у школі, після її закінчення. Прокрутіть у своїй уяві можливі етапи досягнення цієї мети, спробуйте уявити, що вам для цього потрібно зробити. Запишіть це у свій зошит. Кінцевий результат досягнення своєї мети оточіть ореолом успіху, радості, щастя.

Вправа «Позитивний психологічний настрій»[29;68]

Мета: Створити у учасників позитивний психологічний настрій.

Звучить легка приємна музика. Разом з ведучим учасники повторюють вголос або про себе текст настрою:

“Тут і зараз: Я буду піклуватися про свій душевний стан.

Я буду навчатися керувати своїми емоціями.

Тут і зараз: Я буду уважнішим до інших людей.

Я буду уявляти себе на місці іншої людини і бажати їй того ж, що і собі.

Тут і зараз: Я буду без упередження відноситися до оточуючих.

Тут і зараз: Кожну хвилину, кожною клітинкою свого тіла я буду розвивати любов до усього: до Землі, до Неба, до Сонця, Зірок, до усього живого. Я спробую зрозуміти суцільну райдугу думок і почуттів у моїй душі, у серці, у розумі. Я сконцентруюсь і спробую почути голос свого доброго серця.

Тут і зараз: Я усвідомлюю, що світ, який мене оточує, наповнений любов'ю, світлом і теплом. Мені нічого боятися. Навколо мене позитивно настроєні люди. Я живу в любові і згоді. Мені спокійно і радісно.

Тут і зараз: Я відчуваю себе щасливою людиною!”

Вправа «Емоційна рівновага»[29;68]

Мета: Навчитись бачити, куди направлено вашу увагу і ваша енергія.

Тільки в урівноваженому стані ми повністю здатні направляти фокус уваги без втрат на відволікаючі фактори.

Час від часу запитуйте себе самого:

- Що я зараз роблю?
- Навіщо я це роблю?
- Туди я зараз вкладаю свої ресурси?
- Я впевнений, що це мені треба робити?
- На що зараз йде мій час?
- Варто мені продовжувати в це вкладати?
- Це дійсно мені зараз потрібно?

Для того, щоб не забувати це робити, корисно повісити великими літерами перед очима кілька таких питань з цього списку. Ви мимоволі будете згадувати і контролювати свої ресурси і увагу. Вчіться бачити себе самого!

Вправа «Магічне слово «самовдосконалення»»[29;68]

Мета: сприяти зближенню учасників групи та виявити їхні сподівання від роботи в групі.

Інструкція. Зараз у нас є 10 хв. для того, щоб кожен з вас міг самопрезентувати себе, давши відповідь на запитання:

- Чого я чекаю від цього заняття?
- Що я ціную в самому собі?
- Що є предметом моєї гордості?
- Що я вмію робити найкраще?

Презентація відбуватиметься так: один з членів групи називає своє ім'я і дає відповідь поставлені запитання, закінчуючи називанням імені свого сусіда ліворуч та словами «... передаю слово тобі», при цьому злегка торкається його. Наступний учасник дякує попередньому та сам дає відповіді на запитання і т.д., доки не відбудеться самопрезентація всіх учасників групи.

Вправа « Позитивний настрій «Саме сьогодні»»[29;68]

Мета: Створення позитивної атмосфери та оцінка своєї роботи, підведення підсумків роботи тренінгу.

Учасники тренінгу стають в коло. Беруться за руки. Кожний з них посміхається друзям зліва-справа і висловлює свої почуття, враження про роботу тренінгу, висловлює вдячність за підтримку та розуміння.

Заключне слово психолога:

Для того щоб сила думки «працювала на вас», потрібно розвивати позитивне ставлення до життя. У вас повинен переважати внутрішній психологічний настрій на успіх.

Ось лише кілька порад, які допоможуть розвинути силу вашого позитивного мислення:

1) завжди використовуйте тільки позитивні слова і в думках, і під час розмови, наприклад: “я можу”, “я здатний”, “це можливо”, “я зможу це зробити”;

2) пропускайте у свою підсвідомість тільки відчуття сили, щастя та успіху;

3) ігноруйте негативні думки, замінюючи їх оптимістичними;

4) перш, ніж почати будь-яку справу, чітко передбачайте у своїй свідомості її успішний результат;

5) щоденно читайте щось натхненне та життєствердне;

6) більше посміхайтесь, це допоможе мислити позитивно;

7) дивіться фільми, які допомагають відчувати себе щасливим;

8) скоротіть час перегляду новин і читання газет, де йдеться про негативні явища;

9) асоціюйте себе з людьми, які мислять позитивно;

10) завжди сидіть і ходіть з прямою спиною, це зміцнить впевненість у собі і наповнить внутрішньою силою.

Керуючись запропонованими порадами, ви привчите свій розум думати позитивно і ігнорувати будь-який негатив.

Продовжуйте тренувати мозок на формування позитивного мислення. Це може зайняти деякий час, але в результаті у вас виробиться звичка мислити позитивно.

Вправа «Схвалення»[29;68]

Мета: Навчити учасників жестам схвалення.

Завдання:

Тренуйте жести схвалення в тих ситуаціях, коли це доречно.

Найбільш відомий і поширений жест - піднятий вгору великий палець. Він, звичайно, доречний не у всіх ситуаціях, але там, де можна проявити емоції та неформальне відношення - обов'язково використовуйте його.

Оплески теж відносяться до жестів схвалення. А привід для оплесків можна знайти не лише в театрі. Оточуючі нас люди часто роблять вчинки, за які їм можна було б від душі поплескати.

До речі, по хлопках. Поплескування долонею по плечу - дружній жест схвалення. І в спілкуванні з друзями не нехтуйте ним. Так само як і обіймами. Вам ніщо не заважає обійняти одного у відповідь на яку-небудь люб'язність або в якості розради.

В інших, більш офіційних обставинах жестами схвалення будуть служити розкриті долоні, повернені тильною стороною до співрозмовника. Демонструючи долоні, ви показуєте, що ваші руки «чисті», а значить, і помисли чисті.

Перебуваючи в компанії інших людей, як можна частіше показуйте їм свої долоні.

Не забувайте про це простому вправі - воно допоможе вам збудувати місток довіри між вами й іншою людиною.

Вправа «Аутотренінг «Про себе»»[29;68]

Мета: Сприяти формуванню навичок взаємопідтримки.

Вам потрібно кожному із вашої групи сказати: «Мене не люблять за те, що ...» і закінчити речення. А партнери мають відповісти реченням: «Усе одно ти молодець, тому що ...». Потім учасники міняються ролями.

Що ви відчували під час виконання вправи?

Чи всім легко було відреагувати на слова партнера у запропонований спосіб?

Що ви відчували, коли вам висловлювали підтримку?

Чи часто ви отримуєте підтримку від інших людей?

Вправа «Моя особиста піраміда мотивації»[29;68]

Мета: Стимулювати мотивацію в учасників.

Учасники будують піраміду, на вершині якої знаходиться найважливіша для них мотивація до навчання.

Вправа «Релаксація «Картинка для душі»»[29;68]

Мета: Понизити рівень напруження в учасників.

Учасникам пропонується намалювати картину яка викликає в них позитивні почуття. Потім по черзі обговорюється Що намальовано і які емоції викликає ця картина і чому саме ця.

Вправа «Похваліть самого себе»[29;68]

Мета: Навчитися схвалювати, підбадьорювати і надихати самого себе, оскільки це дуже допомагає в роботі.

Згадуючи і емоційно підкріплюючи дії, які в минулому приводили до успіху, ви надихаєте себе на подальші досягнення. Завдання 1. Згадайте подію, коли ви досягли успіху, проявивши наполегливість, цілеспрямованість, кмітливість і т. д. Згадайте емоційний стан (задоволення, підйом, в якому перебували в ситуації успіху та перемоги. 2. Похваліть самого себе. Скажіть самому собі кілька приємних слів. Наприклад: «Молодець! Чудова робота, Так і далі тримати!»

Вправа «Мій індивідуальний план підвищення мотивації» [29;68]

Мета: Підвищення мотивації.

Уявіть вашу діяльність (до якої прагнете розвинути інтерес) як джерело енергії. Конкретно, яскраво уявіть предмет вашої діяльності (конкретні тему, закони, закономірності і т. п.). Сконцентруйтеся на темі, яка вам подобається, інтерес до якої ви хотіли б розвинути. Уявіть, як цей предмет вашої діяльності зігриває вас, дає енергію, надихає на роботу. Намагайтеся уявити, як ця енергія впливає на ваш мозок, стимулюючи його нервові клітини. Вдихайте, сприймайте цю енергію. Уявіть, як енергія вливається в ваш мозок. Уявіть, як

легкі, приємні хвилі енергії накочуються на вас, пробуджуючи вашу активність. Помістіть джерело енергії з правого боку (а потім з лівого). Відчуйте вплив енергії на праву півкулю вашого мозку. Уявіть джерело енергії перед собою. Відчуйте, як енергія впливає на мозок зверху, як енергія легко, невимушено входить в ваш мозок.

Вправа «Релаксація «Я-це Я»»[29;68]

Мета: Підвищення самооцінки.

Часто почуття власної безпорадності, низька самооцінка є наслідком негативного самосприйняття: людина бачить в собі багато небажаних рис характеру, недоліків, слабкостей. Такий образ свого «Я» робить негативний вплив на мотивацію і діяльність особистості. Коли ви відчуваєте себе безпорадними і безсилим в певній діяльності, то, як правило, не будете докладати значних зусиль. Ваша мотивація в такому випадку буде низькою. А коли ви впевнені в собі, то ваше ставлення до діяльності буде зовсім іншим.

Завдання:

1.Поміркуйте і запишіть ваші позитивні риси характеру (5 варіантів, особливості особистості, які допомагають вам у роботі (навчанні) і в житті.

2.Згадайте і запишіть ваші успіхи (5 варіантів). Поміркуйте, які ваші особливості (здібності) зумовили ці досягнення.

3.Поміркуйте (або порадьтеся людиною, якій довіряєте) щодо перспектив, можливостей і методів розвитку деяких здібностей і навичок, важливих для вашої діяльності. Завжди є можливість для вдосконалення, а усвідомлення шляхів і методів розвитку дасть вам значний мотиваційний заряд.

4.Згадайте і запишіть позитивні висловлювання, схвалення на вашу адресу з боку друзів, батьків, вчителів, керівників (3 варіанти). Який мотиваційний вплив вони мали?

5.Виберіть людину з низькою самооцінкою, якій ви могли б допомогти придбати позитивний образ «Я». Згадайте її позитивні риси і особливості. Поміркуйте і запишіть, яким чином, використовуючи їх, можна було б

підтримати, підбадьорити людину, яка розчарувався в своїй діяльності, і допомогти сформувати у неї позитивний образ «Я».

б. Поміркуйте, як можна було б удосконалити ваші методи роботи, що можна було б покращити, продумайте перспективи і можливості розвитку. Ви здатні придумати багато нового, що може не тільки змінити вас, але і допомогти іншим (в першу чергу це стосується вашої професійної діяльності).

Усвідомлення перспектив, можливостей удосконалення є не тільки істотним мотиваційним чинником, але підвищує самооценку і впливає на позитивність образу «Я». Запишіть шість варіантів.

Вправа «Мої побажання»[29;68]

Учасники висловлюють побажання тренеру та один одному.

Рекомендації щодо проведення тренінгу мають на меті забезпечити максимальну користь для учасників. Перш за все, тренінг повинен бути адаптований до конкретних потреб і інтересів учасників. Це означає, що програма тренінгу повинна бути сфокусована на темах, які є актуальними для аудиторії, і враховувати їхні особисті прагнення та цілі.

Для досягнення максимальної ефективності, важливо використовувати різноманітні методи навчання, щоб зацікавити учасників і зробити тренінг динамічним і захопливим. Різноманітність методів дозволяє адаптувати процес навчання до різних стилів навчання та індивідуальних особливостей учасників.

Очікувані результати тренінгу включають підвищення мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання. Також, тренінг спрямований на розвиток позитивного ставлення до дистанційного навчання, щоб учасники були більш налаштовані на успіх у цій формі навчання. Крім того, він сприяє формуванню навичок ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання, що є важливими складовими успішного навчання в сучасному світі.

Цей тренінг допоможе здобувачам вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання підвищити мотивацію до навчання, розвинути

позитивне ставлення до дистанційного навчання та сформувати навички ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання.

3.3 Аналіз результатів та ефективності дослідження

У сучасному освітньому середовищі важливо створювати умови для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання, особливо у контексті дистанційного навчання. З метою досягнення цієї мети була розроблена програма тренінгу, спрямована на підвищення мотивації здобувачів вищої освіти, розвиток позитивного ставлення до дистанційного навчання та формування навичок ефективної самоорганізації та самоконтролю.

1. Підвищення мотивації до навчання:
 - 1) Здобувачі вищої освіти стали більш активно брати участь у навчальному процесі;
 - 2) вони стали більш зацікавлені в навчанні та отримують від нього більше задоволення;
 - 3) здобувачі вищої освіти стали більш цілеспрямованими та прагнуть досягати високих результатів у навчанні.
2. Розвиток позитивного ставлення до дистанційного навчання:
 - 1) Здобувачі вищої освіти стали більш позитивно ставитися до дистанційного навчання;
 - 2) вони стали визнавати переваги дистанційного навчання, такі як можливість самостійного планування часу та темпу навчання, а також доступ до навчальних матеріалів в будь-який час і з будь-якого місця;
 - 3) здобувачі вищої освіти стали більше цінувати можливість взаємодії з однокурсниками та викладачами в онлайн-форматі.

3. Формування навичок ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання:

- 1) Здобувачі вищої освіти навчилися ефективно планувати свій час і розподіляти навантаження;
- 2) вони навчилися ефективно працювати самостійно і в команді;
- 3) здобувачі вищої освіти навчилися ефективно використовувати онлайн-ресурси та інструменти.

Здобувач вищої освіти, який раніше не був мотивований до навчання, став активно брати участь у лекціях і семінарах, виконувати завдання вчасно і отримувати високі оцінки. Здобувач вищої освіти, який раніше негативно ставився до дистанційного навчання, став визнавати його переваги і отримувати задоволення від навчання в онлайн-форматі. Здобувач вищої освіти, який раніше не володів навичками ефективної самоорганізації та самоконтролю, навчився ефективно планувати свій час і розподіляти навантаження, що дозволило йому досягти успіхів у навчанні.

Результати за методикою «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А.О.Реан.,В.А.Якунін) після проходження тренінгу (див.Табл.3.5), (див. Додаток Б).

Таблиця 3.2

Результати дослідження за методикою «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А.О.Реан., В.А.Якунін)

Мотиви	Середні показники	
	До тренінгу	Після тренінгу
Інтелектуальні мотиви	28%	30%
Професійні мотиви	32%	34,67%
Соціальні мотиви	25%	27%
Інші мотиви	15%	8,33%

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис. 3.2.).

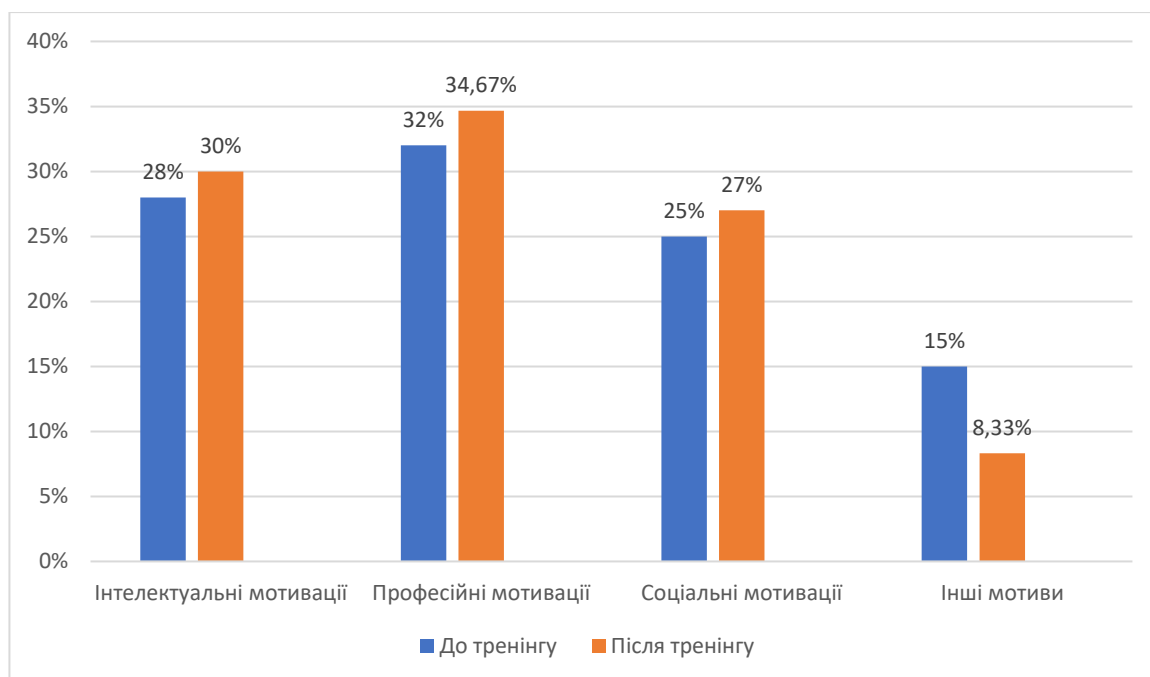

Рис. 3.2. Гістограма відповідей опитувальника «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А.О.Реан., В.А.Якунін)

Розрахунок критерію Ст'юдента за опитувальником «вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (див. Табл.3.6).

Таблиця 3.3

Розрахунок критерію Ст'юдента

Парний двовибірковий t-тест для середніх		
	Перемінна 1	Перемінна 2
Середнє	0,25	0,25
Дисперсія	0,006292593	0,010745927
Спостереження	30	30
Кореляція Пірсона	0,810722025	
Гіпотетична різниця середніх	0	
Df	3	
t-статистика	4,55979E-16	
P(T<=t) одностороннє	0,5	
t критичне одностороннє	2,353363435	
P(T<=t) двостороннє	1	
t критичне двостороннє	3,182446305	

Показник t-статистичне ($t=4,59$ при $p \leq 0,01$).

Результати за методикою «Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач» (А.О. Реана) після проходження тесту (див. Табл.3.7), (див. Додаток В)

Таблиця 3.4

Результати дослідження за тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач А.О. Реана

Шкала	Середні показники	
	До тренінгу	Після тренінгу
Більш виражений страх невдачі	21%	15,33%
Більш виражене прагнення досягнення успіху	70%	77,67%
Певної тенденції не виявлено	9%	7%

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис. 3.3.).

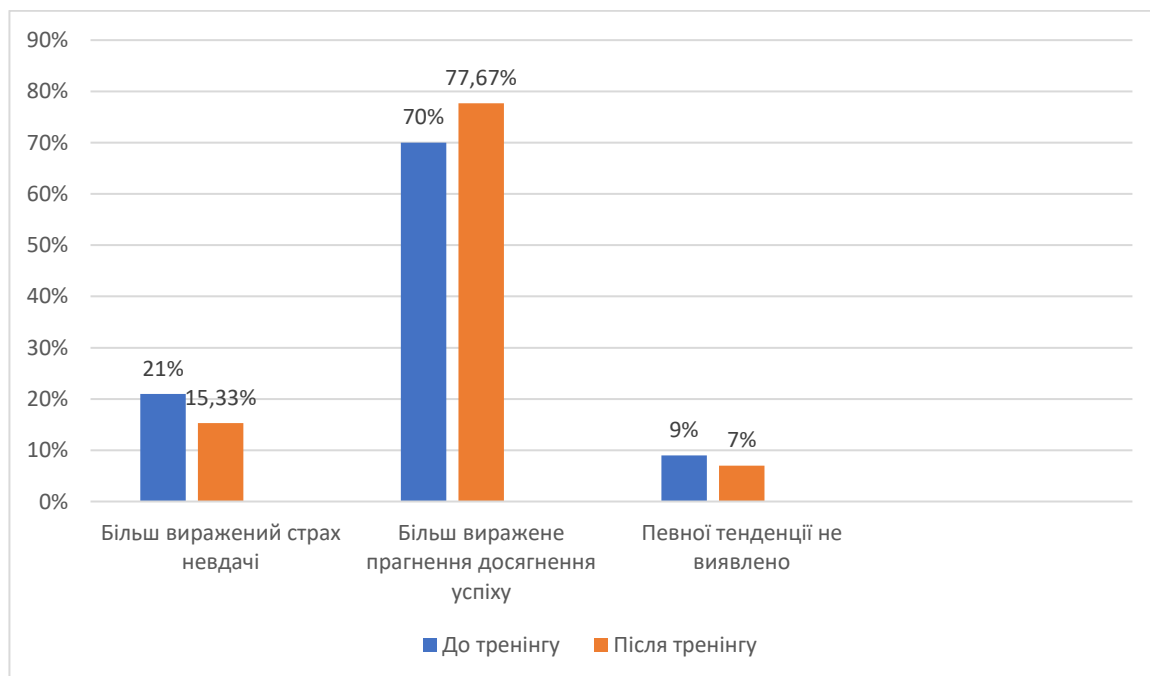

Рис. 3.3. Гістограма відповідей тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач А.О. Реана.

Розрахунок критерію Ст'юдента за «тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач» А.О. Реана (див. Табл.3.8).

Таблиця 3.5

Розрахунок критерію Ст'юдента

Парний двовибірковий t-тест для середніх		
	Перемінна 1	Перемінна 2
Середнє	0,333333333	0,333333333
Дисперсія	0,053333333	0,084462223
Спостереження	30	30
Кореляція Пірсона	0,993394039	
Гіпотетична різниця середніх	0	
Df	2	
t-статистика	2,4025E-16	
P(T<=t) одностороннє	0,5	
t критичне одностороннє	2,91998558	
P(T<=t) двостороннє	1	
t критичне двостороннє	4,30265273	

Показник t-статистичне ($t=2,45$ при $p \leq 0,01$).

Результати за методикою «вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косиревим, О. В. Кучерявою) після проходження тесту (див табл. 3.9), (див. Додаток Г).

Таблиця 3.6

**Результати дослідження за методикою вивчення мотивів
навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.**

Шкала	Середні показники	
	До тренінгу	Після тренінгу
Інтелектуальна мотивація	20%	16%
Професійна мотивація	21%	22,33%
Соціальна мотивація	19%	19,67%
Мотивація до саморозвитку	20%	21%

Продовження Таблиці 3.6

Мотивація до самовдосконалення	20%	21%
--------------------------------	-----	-----

Співвідношення результатів діагностики представлено на рисунку (див. рис.3.4.).

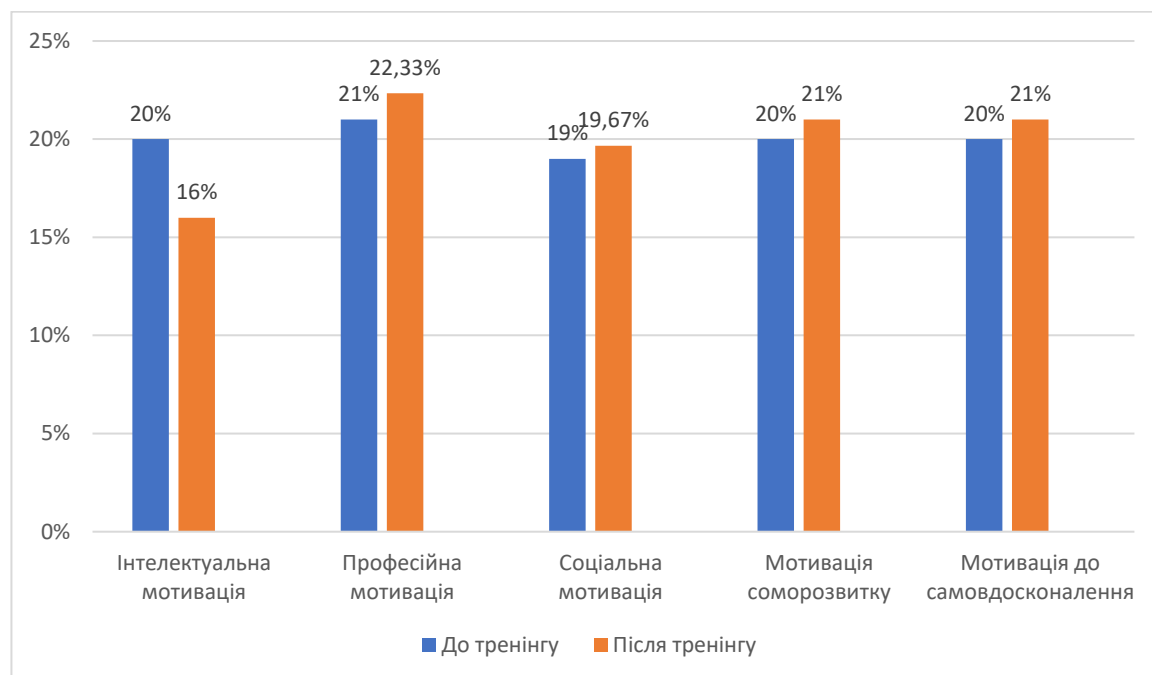

Рис. 3.4. Графік відповідей опитувальника мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Розрахунок критерію Ст'юдента за методикою «вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косирєвим, О. В. Кучерявою) (див.Табл.3.7).

Таблиця 3.7

Розрахунок критерію Ст'юдента

Парний двовибірковий t-тест для середніх		
	Перемінна 1	Перемінна 2
Середнє	0,2	0,2
Дисперсія	0,00277889	0,005
Спостереження	30	30
Кореляція Пірсона	0,894695305	
Гіпотетична різниця середніх	0	
Df	4	

Продовження Таблиці 3.7

t-статистика	3,72753E-16	
P(T<=t) одностороннє	0,5	
t критичне одностороннє	2,131846786	
P(T<=t) двостороннє	1	
t критичне двостороннє	2,776445105	

Показник t-статистичне (t=3,73 при $p \leq 0,01$)

Загалом, впровадження програми тренінгу щодо формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти з різним ставленням до дистанційного навчання призвело до суттєвих покращень у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Результати впровадження тренінгу позитивні і вказують на успішність підходу до підвищення мотивації здобувачів вищої освіти. Після завершення тренінгу Вони стали більш активними учасниками навчального процесу, засвоюючи матеріал більш якісно та отримуючи від нього задоволення. Вони також стали позитивніше ставитися до дистанційного навчання, визнаючи його переваги і можливості.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У підсумку розглянутого тренінгу та його результатів, можна зробити наступні важливі висновки.

Спрямованість тренінгу на актуальні потреби та інтереси здобувачів вищої освіти у вищій освіті відіграла вирішальну роль у його успіху. Тренінг охопив як теоретичний, так і практичний аспекти формування мотивації до навчання, розвитку позитивного ставлення до дистанційного навчання, та здобуття навичок ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання.

Особливу увагу слід приділити інтерактивному підходу в проведенні тренінгу. Він суттєво підвищив зацікавленість та ефективність учасників. Активне залучення здобувачів вищої освіти до практичних вправ та колективних проектів сприяло не лише підвищенню їхньої мотивації, а й сприяло їх особистісному та професійному зростанню.

Результати за методикою «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А.О.Реан.,В.А.Якунін) після проходження тренінгу, робимо такий висновок, що було виявлено значні розбіжності за показником ($t=4,59$ при $p \leq 0,01$). Так як t -статистичний більший за табличне значення можна стверджувати, що впроваджена програма привела до збільшення інтелектуальних мотивів, професійних мотивів і соціальних мотивів, а інші мотиви навпаки зменшились. Здобувачі вищої освіти здебільшого мотивовані на навчання заради знань та розвитку своїх інтелектуальних здібностей, а також заради отримання певної професії та реалізації своїх можливостей.

Результати за методикою «Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач» (А.О. Реана) після проходження тесту, робимо такий висновок, що було виявлено значні розбіжності за показником ($t=2,45$ при $p \leq 0,01$). Можна стверджувати, що впроваджена програма привела до збільшення більш вираженого прагнення досягнення успіху. шукають можливості, впевнені в

успішному результату, наполягають на успіх, готові брати на себе відповідальність, рішучі в невизначених ситуаціях. Вони обирають навчання не лише з метою отримання диплома, а й для того, щоб отримати знання та навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності. Здобувачі вищої освіти мотивовані на професійне зростання. Вони хочуть отримати професію, яка буде їм цікава і відповідати їхнім інтересам. Здобувачі вищої освіти мають певні соціальні мотивації, такі як бажання відповідати вимогам суспільства і довести собі, що вони здатні на успіх.

Результати за методикою «вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косирєвим, О. В. Кучерявою) після проходження тесту, робимо такий висновок, що було виявлено значні розбіжності за показником ($t=3,73$ при $p \leq 0,01$). Можна стверджувати, що впроваджена програма привела до збільшення професійних мотивів, соціальних мотивів, мотивацію до саморозвитку та мотивацію до самовдосконалення здобувачі вищої освіти хочуть отримати професію, яка буде їм цікава, і реалізувати себе в професійній сфері. Вони хочуть досягти успіху в своїй професії і допомогти людям. Мотивовані на саморозвиток. Вони хочуть стати краще, ніж вони є зараз, розвивати свої особистісні якості і бути самодостатніми людьми.

Здобувачі вищої освіти виявили вищий рівень мотивації до навчання, позитивного ставлення до дистанційного навчання та володіння навичками ефективною самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання. Ці досягнення несумнівно внесуть значний внесок у подальший успіх здобувачів вищої освіти у навчанні.

Таким чином, впровадження тренінгової програми становить важливий інструмент для покращення навчального процесу, що враховує потреби та амбіції здобувачів вищої освіти у вищій освіті, і має потенціал значно покращити їхню академічну діяльність та самовдосконалення.

ВИСНОВКИ

Під час написання роботи і досягнення поставленої мети ми дійшли наступних висновків.

1. Мотивація до навчання представляє собою складний та різнобічний процес, важливий для вищої освіти. Цей процес визначає ступінь готовності та прагнення здобувачів вищої освіти до засвоєння знань та досягнення успіху в навчанні. Мотивація може бути розглянута як механізм, що впливає на вибір, напрям та підтримку їхньої активності. Вона виникає внаслідок взаємодії різних факторів, внутрішніх та зовнішніх, які формують бажання та цілі людини.

Мотивація може приймати дві форми: внутрішню та зовнішню, і вона піддається впливу різних чинників. Внутрішня мотивація відображає особистісні інтереси та цінності, водночас як зовнішня мотивація залежить від зовнішніх факторів, таких як нагороди чи покарання.

2. Зростаюча популярність дистанційного навчання ставить питання про вплив цієї форми освіти на мотивацію здобувачів вищої освіти. Важливо враховувати, що індивідуальні особливості, ресурси та умови навчання грають суттєву роль у формуванні мотивації до дистанційного навчання.

Сприятливе ставлення здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання сприяє підвищенню їхньої мотивації та сприяє успіху в цій формі навчання. Треба мати на увазі, що мотивація є динамічною і може змінюватися під впливом різних факторів.

Отже створення умов для формування мотивації до навчання та підтримка позитивного ставлення здобувачів вищої освіти до дистанційного навчання потребує ретельного вивчення та розуміння всіх цих аспектів. Лише комплексний підхід, що враховує різноманітні фактори, може допомогти здобувачам вищої освіти досягти успіху у вищій освіті, незалежно від формату навчання.

3. Ми провели дослідження в якому брали участь 30 здобувачів вищої освіти. За результатами аналізу, який здійснювався за допомогою різних методик, можна зробити наступний узагальнений висновок: Серед здобувачів вищої освіти переважають мотиви, спрямовані на інтелектуальний і професійний розвиток. Здобувачі вищої освіти мають намір отримувати знання та навички, необхідні для подальшої професійної кар'єри. Крім того, вони вбачають цінність навчання як процесу вивчення світу та розвитку своїх інтелектуальних здібностей. Соціальні мотиви також відіграють свою роль у студентській мотивації. Здобувачі вищої освіти прагнуть відповідати суспільним очікуванням і довести собі, що вони можуть досягти успіху. Інші мотиви, такі як бажання матеріального забезпечення, комфорту або відпочинку, мають менший вплив на мотивацію здобувачів вищої освіти. Отримані висновки мають велике значення для розробки ефективних методів навчання, які сприятимуть підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти та сприянню їх успішному навчанню.

4. У третьому розділі нами був розроблений тренінг щодо формування мотивації до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти. Тренінг був ретельно спроектований з огляду на потреби та інтереси здобувачів вищої освіти у вищій освіті. Він охопив теоретичні та практичні аспекти формування мотивації до навчання, розвитку позитивного ставлення до дистанційного навчання, і здобуття навичок ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання.

Особливу увагу слід звернути на інтерактивну природу тренінгу, яка істотно підвищила зацікавленість та результативність учасників. Активна участь здобувачів вищої освіти у практичних вправах та колективних проектах сприяла не лише збільшенню їхньої мотивації, але й сприяла їхньому особистісному та професійному зростанню. За результатами, здобувачі вищої освіти проявили вищий рівень мотивації до навчання, розвиваючи позитивне ставлення до дистанційного навчання і володіючи навичками ефективної самоорганізації та самоконтролю в умовах дистанційного навчання.

Отже, запровадження тренінгової програми є значущим інструментом для поліпшення навчального процесу, який враховує потреби та амбіції здобувачів у вищій освіті і має потенціал істотно підвищити їхню академічну продуктивність та самовдосконалення.

5. Проведено аналіз результатів експерименту та оцінка ефективності корекційних заходів. Результати за методикою «Вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (А.О.Реан., В.А.Якунін) після проходження тренінгу, робимо такий висновок, що було виявлено значні розбіжності за показником ($t=4,59$ при $p \leq 0,01$). Так як t -статистичний більший за табличне значення можна стверджувати, що впроваджена програма привела до збільшення інтелектуальних мотивів, професійних мотивів і соціальних мотивів, а інші мотиви навпаки зменшились.

Результати за методикою «Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач» (А.О. Реана) після проходження тесту, робимо такий висновок, що було виявлено значні розбіжності за показником ($t=2,45$ при $p \leq 0,01$). Можна стверджувати, що впроваджена програма привела до збільшення більш вираженого прагнення досягнення успіху. шукають можливості, впевнені в успішному результаті, наполягають на успіх, готові брати на себе відповідальність, рішучі в невизначених ситуаціях. Вони обирають навчання не лише з метою отримання диплома, а й для того, щоб отримати знання та навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Результати за методикою «вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косирєвим, О. В. Кучерявою) після проходження тесту, робимо такий висновок, що було виявлено значні розбіжності за показником ($t=3,73$ при $p \leq 0,01$). Можна стверджувати, що впроваджена програма привела до збільшення професійних мотивів, соціальних мотивів, мотивацію до саморозвитку та мотивацію до самовдосконалення здобувачі вищої освіти хочуть отримати професію, яка буде їм цікава, і реалізувати себе в професійній сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Асєєва В. Г. Мотивація навчальної діяльності школярів. - К.: Рад. шк., 1989.
2. Бондар В. І. Дидактика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Либідь, 2005. 262 с.
3. Василюк О. Д. Формування мотивації навчальної діяльності студентів у контексті професійної підготовки: монографія / О. Д. Василюк. - К.: Логос, 2019. - 260 с.
4. Вишковський І. В. Методи активізації пізнавальної діяльності // Історія та правознавство. 2007. № 12. С. 2–7с.
5. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К.: Просвіта, 2001. 416 с.
6. Гарькавець С. Соціально-психологічні впливи та процес соціалізації особистості в умовах трансформаційних змін / С. Гарькавець // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія: – 2014. – Вип. 1. – С. 27–31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknup_2014_1_9.
7. Гилюн О.В. Освітні мотивації студентської молоді /О.В.Гилюн// Грані: наук.-теорет.і громад.-політ.альманах/Дніпроп.нац.ун-т ім.О.Гончара; Центр соц.-політ.дослідж. – Д., 2012.- №1(81). – 102-104 с.
8. Голобородько Є. П., Малихіна О. В. Основні психологічні теорії мотивації та їх значення сьогодні // Наша школа. 2002. №3. С.46-50с.
9. Головська І. Г. Мотивація навчання студентів в умовах дистанційного навчання / Головська І. Г. Лазоренко Т. М. Чернєва Т. // Габітус. 2020. Вип. 17. С. 57–61с.
10. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія / М. Л. Смульсон, Ю. І. Маш-биць, М. І. Жалдак [та ін.] ; за ред. М. Л. Смульсон. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.

11. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 218с.
12. Дусавицкий А.К. Мотивы учебной деятельности студентов: Учеб. пособие.- Харьков: ХГУ, 1987.- 55 с.
13. Дзюбка Л., Гриценюк Л. Мотивація навчальної діяльності як психологопедагогічна проблема // Психолінгвістика, 2009. Вип. 4. С. 33-43с.
14. Єгорова В. В. Інноваційні педагогічні технології в сучасному навчально-виховному процесі ВНЗ / В. В. Єгорова, М. О. Голубєва // Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – К. : НаУКМА, 2009. – Т. 97. – С. 28–31с.
15. Жуковська А. О. Студентство як рушійна сила громадянського суспільства (теоретичний аспект) / А. О. Жуковська // Молодий вчений. – 2015. – Вип. 3 (18). – С. 148–151с.
16. Закон України «Про вищу освіту» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрана.
17. Заброцький М. М., Шапошникова Ю.Г. Педагогічна психологія. Лекції. Харсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 144 с.
18. Занюк С. С. Психологія мотивації : Навчальний посібник К.: Ника-Центр, 2002. 351 с.
19. Каплінський В .В. Методика викладання у вищій школі. Навч.посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224с.
20. Карпенко Є. Суб'єктно-ціннісні особливості процесу самоактуалізації особистості / Є. Карпенко // Психологія особистості. – 2012. – С. 59–68с.
21. Киричкова О. В. Формування мотивації навчальної діяльності учнів. - К.: Освіта, 2000.
22. Князян М. Формування пізнавальної мотивації дослідницької діяльності студентів. // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2003. №1. С.173 – 181с.

23. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця / О. М. Кокун. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2012 – 200 с.
24. Кормило О. Особливості розвитку емпатійності у студентів різного фахового спрямування : монографія / О. Кормило // Психологія особистості. – 2011. – 1 (2). – С. 64–70с.
25. Кочарян О. С., Фролова Є.В., Павленко В.М. Структура мотивації навчальної діяльності студентів: навч. посіб. Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського, 2011. 40 с.
26. Красюк Ю. М. Проблеми мотивації навчальної діяльності студентів дистанційної форми навчання. [Електронний ресурс]. Режим доступу:https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25885/ZE_Krasiuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y
27. Крутецкий В. А. Психологія навчання і виховання. - К.: Просвещение, 1976.
28. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування : Навч. посіб. / О. В. Кубрак. – Суми : Унів. кн., 2001. – 208 с.
29. Левчук С. С. Технологія організації та проведення тренінгу: навч.-метод. посіб. /Данілович Н. В., Левчук С. С., Несторук Н. О., Хронюк І. Є., Ярова Т. В./ За заг. ред. Левчук С. С. Сквиря. : Джерело, 2010. 64 с.
30. Леонтьєв О. О. Діяльність. Свідомість. Особистість. - К.: Наукова думка, 1975.
31. Лосієвська О.Г. Психологічні засади розвитку комунікативних компетенцій професіоналізму майбутнього фахівця гуманітарного профілю: монографія / О.Г. Лосієвська. – К. : ПВТП «LAT&K», 2020.-320с.
32. Марцинковська Л. В., Марцинковська В. П., Ярмаченко О. В. Психологічні основи навчання. - К.: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2021. - 400 с.
33. Марчук С. В. Теоретичний аналіз поняття емоційного інтелекту в психології [Електронний ресурс] / С. В. Марчук // Науковий вісник

Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. – 2022. – № 3. – С. 20–23. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.3.4> (дата звернення: 31.05.2022). – Назва з екрана.

34. Мілютіна Т. В. Мотивація навчальної діяльності студентів: теоретичні та практичні аспекти: монографія / Т. В. Мілютіна. - К.: Логос, 2021. - 240 с.

35. Медінцев В. Діалогічне моделювання психологічних взаємодій / В. Медінцев // Питання психології. – 2005. – № 5. – С. 5–9с.

36. Методика Ільїної І.Т. мотивація навчання в вищому навчальному закладі – Режим доступу: https://www.eztests.xyz/tests/personality_ilyina/

37. Методика Реан О.А, Якунін А.В. для діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти – Режим доступу: https://www.eztests.xyz/tests/personality_badmaeva/

38. Методика Реана О.А. тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач – Режим доступу: https://www.eztests.xyz/tests/personality_rean/

39. Методика Калашниковою М.М. Косиревим Н.В. Кучерявою В.О. вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/24906/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%A7%D0%A3%D0%9A%20%D0%92.%20%D0%9C%D0%90%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%281%29.pdf>

40. Мельніченко С. В. Психологічно-організаційні особливості дистанційної форми навчання в сучасних умовах / Мельніченко С. В., Ржевський Г. М., Роганов В. П. Психологічно-організаційні особливості дистанційної форми навчання в сучасних умовах // Вісник національного університету оборони України. Київ: НУОУ, 2013. Вип. 6 (37). С. 242–247с.

41. Носенко Е. Емоційний інтелект: концептуалізація феномена, основні функції : монографія / Е. Носенко, Н. Коврига. – Київ : Вища школа, 2003. – 126 с.
42. Орбан-Лембрик Л. Психологія професійної комунікації: монографія / Л. Орбан-Лембрик. – Чернівці : Книги, 2009. – 528 с.
43. Овсянецька Л. П. Мотиваційна основа творчості. Філософія, соціологія, психологія : збірник наукових праць. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. Вип. 12. Ч. II. С. 23–30с.
44. Особливості дистанційного навчання студентів з акушерства і гінекології в умовах воєнного стану / В. Г. Сюсюка, С. П. Онопченко, О. В. Дейніченко, А. О. Шевченко, С. А. Бондаренко // Modern, relevant and popular research of world science : Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference, Tokyo, Japan, October 04 – 07, 2022. – Tokyo, 2022. - С. 172-177 с.
45. Павлова В. В. Мотивація навчальної діяльності учнів: теорія і практика: монографія / В. В. Павлова. - К.: Логос, 2022. - 260 с.
46. Паращук В. Основи теорії мовної комунікації / В. Паращук, О. Семенюк // Навчальний посібник. – К. : Академія, 2010. – 240 с.
47. Психологія вищої школи: підручник. / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пащенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. К. : ВПЦ "Київський університет", 2014. 470 с.
48. Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства : монографія / Н. В. Пророк, Л. О. Кондратенко, Л. М. Манилова та ін. ; за ред. Н. В. Пророк. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 131 с.
49. Психологічні засади подолання наслідків професійного стресу : монографія / В. В. Байдик, Ю. А. Завацький, О. Г. Лосієвська та ін.; за ред. Н. Є. Завацької. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 240 с.

50. Психологічні основи навчання / за ред. Л. В. Марцинковської. - К.: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2021. - 400 с.
51. Птахіна О. М. Необхідність формування професійної мобільності майбутнього фахівця під час навчання у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / О. М. Птахіна // Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця. – [Б. м.], 2018. – Режим доступу : <https://doi.org/10.26697/9786177089017.2018.164> (дата звернення: 31.05.2022). – Назва з екрана.
52. Ржевська-Штефан З. О. Особливості учбової мотивації студентів в умовах дистанційного навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2021. с. 151-156 с.
53. Савчин М.В. Василенко Л.П. Вікова психологія. Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360 с.
54. Сергеєнкова О. П. Педагогічна психологія. Навч.посібник / Столярчук О. А.,
55. Скрипченко О. О. Мотивація навчальної діяльності школярів: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. О. Скрипченко. - К.: Центр учбової літератури, 2021. - 240 с.
56. Сметаняк В. Психологічні особливості ціннісного самовизначення особистості у ранній юності / В. Сметаняк // Психологія особистості. –2012. – С. 177–183 с.
57. Співак А. О. Мотивація навчальної діяльності студентів: методичний посібник / А. О. Співак. - К.: Центр учбової літератури, 2022. - 120 с.
58. Ткалич М. Г. Гендерна психологія / М. Г. Ткалич // Навчальний посібник. – К. : Академвидав, 2011. – 248 с.
59. Ткаченко С. В. Мотивація навчальної діяльності студентів: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / С. В. Ткаченко. - К.: Логос, 2021. - 260 с.

60. Ткачук Л. В. Психологічні особливості дистанційного навчання як перспективної освітньої технології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zippo.net.ua/data/files/KafPsihol/NavchRobota/lvtkachuk_02.pdf
61. Токар Н. Ф. Динаміка мотивації в процесі професійної підготовки. // Педагогіка і психологія. 1997. №4. С. 151–154 с.
62. Федірчик Т. Система формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх викладачів вищої школи [Електронний ресурс] / Т. Федірчик, Н. Нікула // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2018. – № 10(84). – С. 226–237. – Режим доступу : <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2018.10/226-237> (дата звернення: 31.05.2022). – Назва з екрана.
63. Федорчук Е.І. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : «Абетка» 2006, 212 с.
64. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч.посіб. К.: Академія, 2002. 527 с.
65. Фролов П. У пошуках безпрограшного іміджу / П. Фролов // Політичний маркетинг та електоральні технології. – Запоріжжя : Гарт, 2002. – С. 84–94 с.
66. Циба В. Т. Системна соціальна психологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Т. Циба. – Київ : Центр навч. літ., 2006. – 328 с.
67. Чебикін О. Психологічні особливості формування основ професійного іміджу: монографія / О. Чебикін. – Одеса, 2009. – 223 с.
68. Чебикін О. Я., Сінельнікова Т. В. Психологічні основи тренінгових технологій [монографія]. – Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2013.– 229 с.
69. Locke E. A., Latham G. P. Goal setting and task performance: 1969-1980. - Psychological Bulletin, 1984, 90(1), 125-152 с.
70. Meister, J. (2002). Pillars of e-learning success. New York: Corporate University Xchange.

71. Nuttin J. R. Motivation and reward in human learning: A cognitive approach. – In: Handbook of learning and cognitive processes. V.3. Approaches to human learning and motivation. – New. Jersey, 1976. – P. 247-282.

72. Shtarke Kurt Studenty. Stanovlenie lichnosti. Perevod s nemeckogo / K. Shtarke.- M.,1982.- 136s.

73. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.

ДОДАТКИ

Додаток А

Мотивація навчання в вищому навчальному закладі Т.І.Ільїної.

1. Краща атмосфера на занятті - атмосфера вільних висловлювань.
2. Зазвичай я працюю з великою напругою.
3. У мене рідко бувають головні болі після пережитих хвилювань і неприємностей.
4. Я самостійно вивчаю ряд предметів, на мою думку, необхідних для моєї майбутньої професії.
5. Яке з притаманних вам якостей ви вище всього цінуєте? Напишіть відповідь поруч.
6. Я вважаю, що життя потрібно присвятити обраній професії.
7. Я відчуваю задоволення від розгляду на занятті важких проблем.
8. Я не бачу сенсу в більшості робіт, які ми робимо у вузі.
9. Велике задоволення мені дає розповідь знайомим про мою майбутню професію.
10. Я вельми середній студент, ніколи не буду цілком хорошим, а тому немає сенсу докладати зусилля, щоб стати краще.
11. Я вважаю, що в наш час не обов'язково мати вищу освіту.
12. Я твердо впевнений у правильності вибору професії.
13. Від яких з притаманних вам якостей ви хотіли б позбутися? Напишіть відповідь поруч.
14. При слушній нагоді я використовую на іспитах підсобні матеріали.
15. Саме чудове час життя - студентські роки.
16. У мене надзвичайно неспокійний і переривчастий сон.
17. Я вважаю, що для повного оволодіння професією всі навчальні дисципліни потрібно вивчати однаково глибоко.
18. При можливості я вчинив би в інший вуз.
19. Я звичайно спочатку беруся за більш легкі завдання, а більш важкі залишаю на кінець.

Продовження Додатку А

20. Для мене було важко при виборі професії зупинитися на одній з них.
21. Я можу спокійно спати після будь-яких неприємностей.
22. Я твердо впевнений, що моя професія дасть мені моральне задоволення і матеріальний достаток в житті.
23. Мені здається, що мої друзі здатні вчитися краще, ніж я.
24. Для мене дуже важливо мати диплом про вищу освіту.
25. З деяких практичних міркувань для мене це найзручніший вуз.
26. У мене достатньо сили волі, щоб вчитися без нагадування адміністрації.
27. Життя для мене майже завжди пов'язана з надзвичайним напруженням.
28. Іспити потрібно здавати, витрачаючи мінімум зусиль.
29. Є багато вузів, в яких я міг би вчитися з не меншим інтересом.
30. Яке з притаманних вам якостей найбільше заважає вчитися?
Напишіть відповідь поруч.
31. Я дуже захоплюється людиною, але всі мої захоплення так чи інакше пов'язані з майбутньою роботою.
32. Занепокоєння про іспит або роботі, яка не виконано в строк, часто заважає мені спати.
33. Висока зарплата після закінчення вузу для мене не головне.
34. Мені потрібно бути в хорошому настрої, щоб підтримати спільне рішення групи.
35. Я змушений був вступити до вузу, щоб зайняти бажане положення в суспільстві, уникнути служби в армії.
36. Я вчу матеріал, щоб стати професіоналом, а не для іспиту.
37. Мої батьки хороші професіонали, і я хочу бути на них схожим.
38. Для просування по службі мені необхідно мати вищу освіту.
39. Яке з ваших якостей допомагає вам вчитися? Напишіть відповідь поруч.

Продовження Додатку А

40. Мені дуже важко змусити себе вивчати як слід дисципліни, прямо не відносяться до моєї майбутньої спеціальності.

41. Мене вельми непокоять можливі невдачі.

42. Краще все я займаюся, коли мене періодично стимулюють, підстобують.

43. Мій вибір даного вузу остаточний.

44. Мої друзі мають вищу освіту, і я не хочу відстати від них.

45. Щоб переконати в чому-небудь групу, мені доводиться самому працювати дуже інтенсивно.

46. У мене зазвичай рівне і гарний настрій.

47. Мене приваблюють зручність, чистота, легкість майбутньої професії.

48. До вступу до вузу я давно цікавився цією професією, багато читав про неї.

49. Професія, яку я отримую, найважливіша і перспективна.

50. Мої знання про цю професію були достатні для впевненого вибору даного вузу.

Обробка результатів. Ключ до опитувальником

Шкала «придбання знань» - за згоду («+») з твердженням по п. 4 проставляється 3,6 бали; за п. 17 - 3,6 бали; за п. 26 - 2,4 бали; за незгоду («-») з твердженням по п. 28 - 1,2 бали; за п. 42-1,8 бала. Максимум - 12,6 бала.

Шкала «оволодіння професією» - за згоду за п. 9 - 1 бал; за п. 31 - 2 бали; за п. 33 - 2 бали, за п. 43 - 3 бали; за п. 48 - 1 бал і за п. 49 - 1 бал. Максимум - 10 балів.

Шкала «отримання диплома» - за незгоду по п. 11 - 3,5 бали; за згоду за п. 24 - 2,5 бали; за п. 35 - 1,5 бали; за п. 38 - 1,5 бала і за п. 44 - 1 бал. Максимум - 10 балів.

Питання по пп . 5, 13, 30, 39 є нейтральними до цілей опитувальника і в обробку не включаються.

Продовження додатку А

Таблиця А.1

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1	+	+	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	+	-	-	
2	+	+	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	
3	-	-	+	+	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	
4	-	+	-	-	+	-	+	+	+	-	-	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	-	
5	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	-	-	+	-	+		
6	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	
7	+	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	-	+
8	+	+	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-	-	+
9	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	
10	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	-
11	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-
12	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-
13	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+
14	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	+	
15	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	-	+
16	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	
17	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+
18	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	-	
19	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+
20	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+	-	+	-	+	-	+	+	
21	+	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	
22	+	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+
23	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+
24	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+
25	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	
25	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+

Продовження Додатку А

Продовження таблиці А.1

26	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-		
27	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+		
28	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+		
29	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	
30	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+	+		
31	-	+	-	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	
32	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	
33	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	
34	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	
35	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	
36	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	
37	+	+	-	-	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	
38	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	
39	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	+	
40	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	
41	+	+	-	+	-	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	
42	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-
43	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+
44	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-
45	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-
46	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+
47	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+
48	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+

Продовження Додатку А
Продовження Таблиці А.1

49	+	-	-	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+
50	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+

У методиці визначено 3 шкали, кожна з них має відповідну кількість балів (див. Табл. А.2):

- 1.Набуття знань- 12,6 балів;
2. Оволодіння професією -10 балів;
3. Отримання диплому – 10 балів.

Переваження мотивів по першій двох шкалах свідчить про адекватне виборі здобувачами вищої освіти професії і задоволеності нею.

Таблиця А.2

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	7,8	9,6	0	6,8	10,8	5,4	3,6	9,6	10,8	7,2	1,2	6,6	6,8	10,0	6,6	1,2	5,4	6,6	6,6	9,6	6,6	6,6	9,6	7,2	9,6	7,2	5,4	7,2	6,6	5,4
2	7,4	8,1	1,6	8,4	5,7	4,7	1,4	9,1	9,6	6,3	6,6	8,4	7,1	1,2	2,5	3,1	7,7	8,2	2,1	4,4	6,2	2,8	1,4	2,6	1,8	1,6	0,8	6,8	2,4	
3	4,1	1,1	4,4	2,5	5,5	1,1	4,4	1,1	2,5	4,4	3,5	4,1	1,1	4,4	2,5	0,1	1,1	2,5	4,4	1,1	0,1	1,2	1,2	1,1	2,5	1,1	0,1	2,5	4,4	

Додаток Б**Методика для діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти (А.О.Реан., В.А.Якунін).**

Мотиви навчальної діяльності:

1. Інтелектуальні мотиви

1) пізнавальний інтерес - бажання знати і розуміти навколишній світ, інтерес до нового і невідомого;

2) прагнення до усвідомлення себе - бажання зрозуміти себе, свої можливості і таланти;

3) прагнення до саморозвитку - бажання розвивати свої інтелектуальні, особистісні і професійні якості.

2. Професійні мотиви

1) прагнення до отримання професії - бажання отримати певну професію, яка буде цікавою і відповідати інтересам і здібностям людини;

2) прагнення до успіху в професії - бажання досягти успіху в обраній професії, бути успішним і високооплачуваним фахівцем;

3) прагнення до самореалізації в професії - бажання реалізувати себе в обраній професії, використовувати свої здібності і таланти для досягнення успіху.

3. Соціальні мотиви

1) прагнення до схвалення оточуючих - бажання отримати схвалення і підтримку з боку батьків, вчителів, однолітків;

2) прагнення до престижу - бажання бути успішним і шанованим в суспільстві;

3) прагнення до самоствердження - бажання довести собі і оточуючим, що людина здатна на успіх.

4. Інші мотиви

1) прагнення до матеріального забезпечення - бажання мати достатній рівень матеріального добробуту;

Продовження Додатку Б

- 2) прагнення до комфорту - бажання жити в комфортних умовах;
 3) прагнення до відпочинку - бажання відпочивати і розслабитися;
 4) прагнення до ухиляння від обов'язків - бажання уникати виконання навчальних обов'язків;

- 5) прагнення до уникнення невдачі - бажання уникати невдач і неспіхів

Інструкція: визначте за п'ятибальною системою запропоновані мотиви навчальної діяльності за важливістю для Вас: 1 бал мінімальна значущість мотиву, 5 балів – максимальна.

Потім підраховуються бали респондента по кожній шкалі, та визначається до якої шкали більш схильний респондент.

Таблиця Б.1

Результати за методикою «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів» (А.О.Реан., В.А.Якунін)

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
										0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Інтелектуальні мотиви																														
1	5	4	5	1	1	2	1	2	2	2	1	4	2	5	2	2	3	5	5	3	3	5	2	3	3	4	2	2	3	2
2	2	3	3	4	5	3	5	3	3	4	2	2	3	3	4	4	4	2	2	4	4	4	3	2	2	3	3	3	5	3
3	3	1	2	2	3	2	3	5	4	3	3	5	4	4	3	3	3	1	3	2	3	2	5	5	4	1	5	3	2	4
Професійні мотиви																														
1	4	4	4	4	3	3	4	3	2	3	3	2	4	3	3	3	4	5	3	3	2	1	3	4	2	2	4	1	3	2
2	5	4	5	5	4	5	4	5	3	4	4	3	1	4	4	2	3	2	4	2	2	3	4	5	3	3	5	3	2	4
3	3	5	3	5	4	4	3	5	3	4	2	2	2	2	3	3	1	3	5	4	1	5	3	3	1	1	1	4	3	1
Соціальні мотиви																														
1	3	4	3	5	1	3	4	3	3	2	3	3	2	4	2	1	2	2	2	3	4	3	3	5	4	3	5	3	2	5
2	3	2	3	3	2	2	5	2	4	1	2	2	4	2	4	3	4	4	3	4	5	2	2	3	2	4	3	4	4	4
3	4	1	2	2	1	3	1	4	2	2	3	3	2	1	3	2	2	3	1	2	3	3	4	2	3	2	4	1	3	1
Інші мотиви																														
1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
4	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
5	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1

Продовження Додатку Б

Таблиця Б.2

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	10	80	10	7	9	7	9	10	9	7	10	8	1	1	9	1	7	7	8	1	6	9	8	1	1	1	1	8	9	6
2	2	13	8	14	1	1	1	1	1	1	9	1	8	8	9	1	1	1	9	8	7	6	1	1	1	8	1	1	1	9
3	0	7	8	10	4	8	1	9	9	1	8	9	1	1	9	7	1	8	9	1	1	8	8	7	1	9	8	9	1	1
4	5	6	6	6	5	5	5	6	6	6	6	7	5	6	5	6	6	7	6	6	5	6	5	6	5	6	6	6	5	5

Додаток В**Тест мотивації досягнення успіху та уникнення невдач (А.О. Реана).**

Дозволяє оцінити, яке прагнення більшою мірою визначає вашу поведінку: бажання досягти успіху або уникнути невдачі. Перевагою одного з цих двох варіантів багато в чому і визначається рівень наших домагань - чи готові ми ставити перед собою важкі завдання, щоб пережити значний успіх, або ж вибираємо скромніші цілі, аби не випробувати розчарування.

Потрібно відповісти на запитання Так або Ні.

1. Включаючись у роботу, сподіваюся на успіх.
2. У діяльності активний.
3. Схильний до прояву ініціативи.
4. При виконанні відповідальних завдань намагаюся по можливості знайти причини відмови від них.
5. Часто вибираю крайнощі: або занижено легкі завдання, або нереально важкі.
6. При зустрічі з перешкодами зазвичай не відступаю, а шукаю способи їх подолання.
7. При чергуванні успіхів та невдач я схильний до переоцінки своїх успіхів.
8. Продуктивність діяльності здебільшого залежить від моєї цілеспрямованості, а не від зовнішнього контролю.
9. За виконання досить важких завдань за умов обмеженого часу результативність моєї діяльності погіршується.
10. Я схильний виявляти наполегливість у досягненні мети.
11. Я схильний планувати своє майбутнє на досить віддалену перспективу.
12. Якщо ризикую, то обдуманно, а чи не відчайдушно.
13. Я не дуже наполегливий у досягненні мети, особливо якщо відсутній зовнішній контроль.

Продовження Додатку В

14. Вважаю за краще ставити перед собою середні за труднощами або трохи завищені, але досяжні цілі.

15. У разі невдачі при виконанні завдання його привабливість для мене знижується.

16. При чергуванні успіхів та невдач я більше схильний до переоцінки своїх невдач.

17. Вважаю за краще планувати своє майбутнє лише на найближчий час.

18. При роботі в умовах обмеженого часу результативність діяльності у мене покращується, навіть якщо завдання досить тяжке.

19. У разі невдачі я зазвичай не відмовляюся від поставленої мети.

20. Якщо я сам вибрав для себе завдання, то у разі невдачі його привабливість тільки зростає.

Обробка результатів:

Один бал отримують відповіді «Так(+))» на твердження 1,2,3,6,8,10,11,12,14,16,18,19,20. Відповіді «Ні(-))» на твердження 4,5,7,9,13,15,17. Підраховується загальна кількість балів.

Висновки. Якщо випробуваний набирає від 1 до 7 балів, то діагностується мотивація на невдачу (боязнь невдачі); коли ж сума від 14 до 20 балів, це мотивація на успіх (надія на успіх). Якщо кількість набраних балів у межах від 8 до 13, слід вважати, що мотиваційний полюс не виражений. Але якщо 8-9 балів, мотивація випробуваного ближче до уникнення невдачі, а 12-13 балів ближче до прагнення досягти успіху.

Продовження додатку В

Таблиця В.1

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	+
2	-	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+
3	+	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-
4	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-
5	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	+	-	-	+	+
6	+	-	+	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	-	+	+
7	+	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+
8	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	+	+
9	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	-	+
10	+	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+
11	-	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	-	+
12	-	+	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+
13	+	-	-	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-
14	+	+	+	-	+	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+
15	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	+	+	-	+	+
16	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+
17	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+
18	+	-	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	-	+	-	+	+
19	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	+	-
20	+	-	+	+	-	+	-	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	-	-	+

Таблиця В.2

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Б	8	9	15	8	8	11	9	8	8	16	9	5	11	15	9	8	11	12	6	12	13	9	6	12	15	13	9	16	8	6

Додаток Г

Методика вивчення мотивів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей (адаптована М. М. Калашниковою, В. Н. Косирєвим, О. В. Кучерявою)

Шкала інтелектуальної мотивації:

1. Мені подобається вчитися новим речам.
2. Я люблю міркувати і шукати відповіді на складні питання.
3. Я вважаю, що навчання - це процес пізнання світу.
4. Я відчуваю задоволення, коли розумію щось нове.
5. Я вважаю, що навчання - це можливість розвивати свої інтелектуальні здібності.

Шкала професійної мотивації:

1. Я хочу отримати професію, яка буде мені цікава.
2. Я вважаю, що навчання в університеті допоможе мені реалізувати себе в професійній сфері.
3. Я хочу досягти успіху в своїй професії.
4. Я хочу допомагати людям своєю професією.
5. Я хочу зробити свій внесок у розвиток суспільства своєю професією.

Шкала соціальної мотивації

1. Я хочу відповідати вимогам суспільства.
2. Я хочу довести собі, що я здатний на успіх.
3. Я хочу бути хорошим прикладом для інших.
4. Я хочу досягти успіху в житті.
5. Я хочу бути щасливим.

Шкала мотивації до саморозвитку

1. Я хочу стати краще, ніж я є зараз.
2. Я хочу розвивати свої особистісні якості.
3. Я хочу бути самодостатньою людиною.
4. Я хочу бути успішним у житті.
5. Я хочу бути щасливим

Продовження Додатку Г

Шкала мотивації до самовдосконалення

1. Я хочу досконало оволодіти своєю професією.
2. Я хочу бути кращим спеціалістом у своїй галузі.
3. Я хочу бути лідером у своїй професії.
4. Я хочу зробити свій внесок у розвиток своєї галузі.
5. Я хочу бути щасливим

Інструкція: Потрібно відповісти на кожне запитання. Після чого підраховується бал респондента по кожній шкалі.

Варіанти відповідей:

- 1- зовсім не так;
- 2- скоріше не так, ніж так;
- 3- скоріше так, ніж не так;
- 4- зовсім так.

Таблиця Г.1

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
										0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Шкала інтелектуальної мотивації																														
1	3	1	3	3	2	2	3	3	1	2	3	4	3	3	3	4	3	3	2	3	3	4	2	3	3	4	1	3	3	4
2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	4	3	3	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	3	2	3	4	2
3	3	3	3	2	4	4	3	3	2	2	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3
4	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	1	2	3	2	2	3	2	4	2	2	2	3	2	2	2	2
5	1	4	4	4	3	3	2	1	2	2	3	2	3	3	1	2	1	1	1	2	2	3	2	3	1	1	3	3	2	1
Шкала професійної мотивації																														
1	2	2	1	4	2	2	2	2	2	1	3	4	3	3	2	3	4	1	3	1	2	2	1	3	2	2	1	2	2	3
2	3	2	2	4	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	1	2
3	4	2	2	3	2	3	2	4	4	1	2	3	3	3	2	3	3	4	1	2	2	4	1	2	3	3	3	3	2	3
4	1	2	2	2	3	3	2	3	5	3	3	2	3	2	3	3	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	3	2	1	2
5	2	1	3	2	2	3	2	2	2	3	2	3	2	3	2	2	1	4	2	2	3	2	4	3	2	3	2	2	2	2

Продовження Додатку Г

Продовження Табл. Г.1

Шкала соціальної мотивації																														
1	2	3	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	4	3	3	2	3	3	1	3	4	4	3	3	4	3	2	3	2
2	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	2	4	2	3	3	3	2	2	3
3	2	2	2	3	3	2	2	2	3	2	4	2	2	2	4	4	3	2	2	2	3	3	3	1	2	2	3	3	3	4
4	2	3	3	2	2	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	4	2	2	3	3	3	2	2	4	3
5	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	2	2	3	2	4	2	3	1	1	3	3	2	3	2	2	2	3	3	1	2
Шкала мотивації до саморозвитку																														
1	2	3	2	4	4	3	3	2	4	1	1	2	2	3	2	3	2	3	2	4	2	2	3	1	3	2	2	3	2	2
2	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	4	3	3	3	3	3	2	2	3	3	4	3	1
3	3	2	3	3	4	2	4	3	3	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2	2	4	2	4	3	1	1	2	2	4	4
4	3	2	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	1	4	2	3	3	1	3
5	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1	3	3	3	2	3	2	4	3	2	2	3	2	2	3	4	4	2	2	2
Шкала мотивації до самовдосконалення																														
1	1	3	3	2	3	2	2	2	4	2	2	2	2	3	3	3	4	3	4	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	1
2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	4	2	3	4	3	2	3	1	3
3	1	1	2	3	2	3	4	2	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	2	4	2	1	2	3	2	2	3	2	2	2
4	3	1	3	2	3	3	3	3	3	4	2	3	2	3	2	3	2	3	1	3	2	3	3	4	1	2	2	3	3	4
5	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	4	3